

ÅRSHENNING

Det här är Hjärnfonden	4
Vad är en effektrapport?	7
Viktiga händelser under 2025	8
Hjärnans ohälsa i siffror	10
Generalsekreteraren har ordet	12
Så här arbetar Hjärnfonden	16
Insamling	18
Hjärnfondens givare och insamlare	20
Företag, partners och filantroper	24
30 år av hjärnforskning	28
Högkvalitativ hjärnforskning	30
Exempel på forskningsframgångar finansierade av Hjärnfonden 2025	36
Snabbspåret till alzheimediagnos	40
Hjärnor som når sin fulla potential	44
Ett hjärnmedvetet samhälle	50
Årsredovisning	54
Kontakta oss	81

Det här är Hjärnfonden

Hjärnfonden arbetar för ett samhälle där varje hjärna kan nå sin fulla potential, fri från sjukdomar. Hjärnfonden är en ideell insamlingsstiftelse som grundades 1994 efter ett initiativ från professor Lennart Widén vid Karolinska Institutet.

Sedan starten har vi delat ut mer än en miljard kronor till svensk hjärnforskning. I dag är Hjärnfonden en betydelsefull finansiär av forskning inom neurovetenskapens alla områden – från grundforskning till klinisk forskning. Allt stöd som delas ut till forskning är insamlade medel från privatpersoner, företag och organisationer.

Hjärnfonden vill förbättra människors välbefinnande, hälsa och förmåga att växa, så fler lever mer och längre genom att:

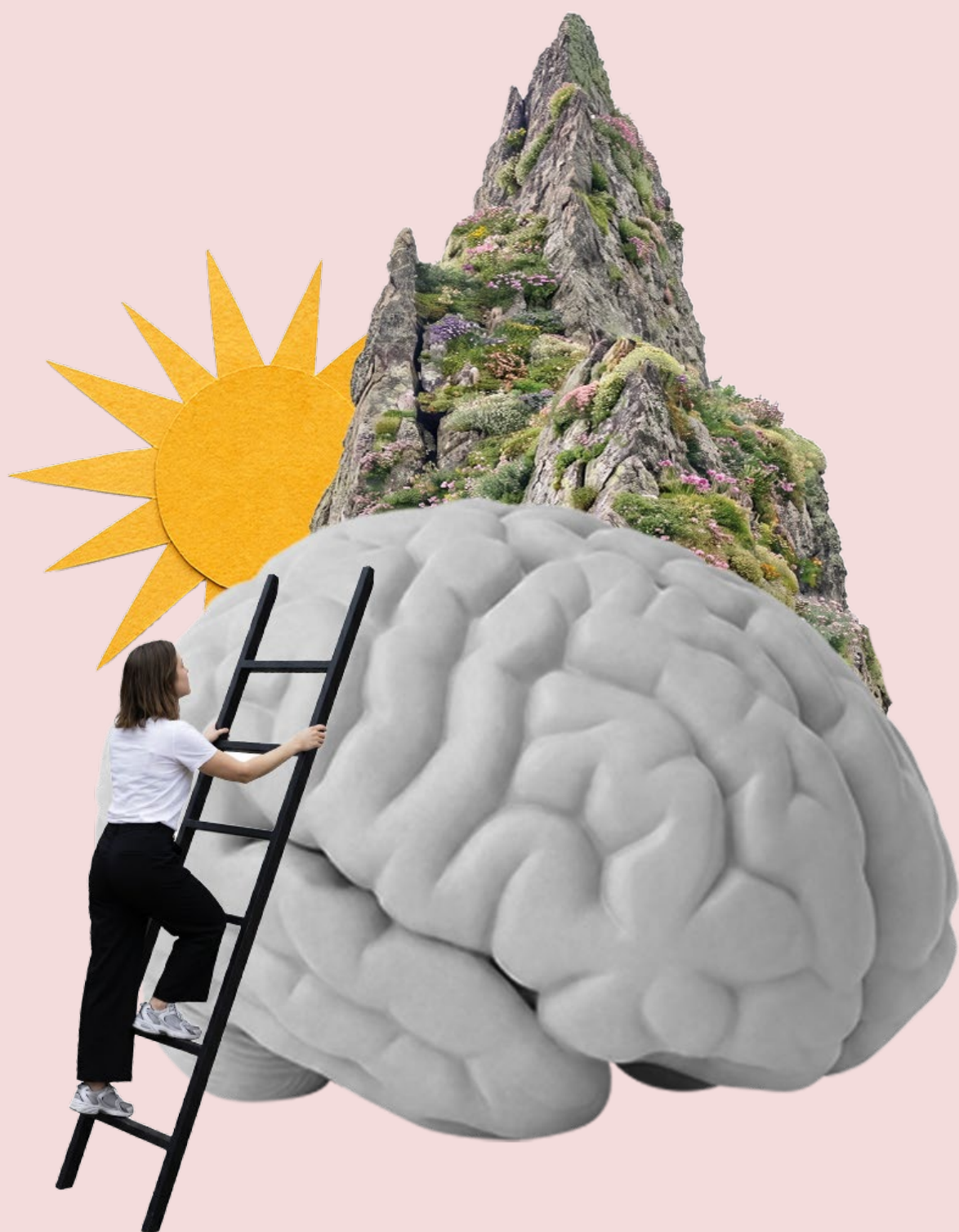
- Stärka högkvalitativ hjärnforskning
- Verka för ett hjärnmedvetet samhälle
- Öka individens kunskap om hjärnan

Hjärnans diagnoser står för mer än en femtedel av den totala sjukdomsburden i Sverige. Det är mer än för cancer eller hjärt- och kärlsjukdomar. Vi brukar därför säga att

alla drabbas på något sätt. Stroke, demenssjukdom, depression, migrän, ALS och adhd är några exempel. Många av hjärnans diagnoser är livslånga och innebär ett stort lidande. Det påverkar också de närmaste, vilket förändrar livet för hela familjer. Vi lever i ett samhälle som inte ser till hjärnans bästa, och inte heller tar hänsyn till hjärnans olikheter. Hjärnforskningen är underfinansierad, många barn får inte rätt stöd i skolan, människor blir sjuka av ohärliga arbetsplatser, ofrivillig ensamhet är ett ökande problem och många människors potential tas inte tillvara.

Vi vet att förändring i det stora börjar med att ge varje människa rätt förutsättningar. Att varje människa, varje hjärna, får plats. Och tar plats. Därför sätter vi hjärnan på agendan, för att driva utvecklingen till ett samhälle där alla ser till hjärnans bästa. Där olikheter värderas, och uppskattas. Där fler kan leva mer och längre.

Framåt! För hjärnans bästa, för allas skull.

Vad är en effektrapport?

Insamlingsorganisationer som är medlemmar i branschorganisationen Giva Sverige förbinder sig till att varje år upprätta en effektrapport. Effektrapporten beskriver för givare och andra intressenter om, och hur, organisationen uppnår den samhällsnytta och de effekter den har som målsättning att bidra till.

Hjärnfonden har beslutat att integrera effektrapporten i årsberättelsen för att på ett enhetligt sätt redovisa för verksamhetsåret 2024. Det är i linje med vår ambition att tydligt redovisa effekten av det arbete som vi gör för att uppnå visionen om ett samhälle där varje hjärna kan nå sin fulla potential, fri från sjukdomar.

Så arbetar vi med förändringsteori

För att säkerställa att vår verksamhet bidrar till meningsfull förändring har Hjärnfonden, enligt Giva Sveriges riktlinjer, utvecklat förändringsteorier.

Förändringsteorierna beskriver sambandet mellan de utmaningar våra målgrupper står inför och de insatser vi genomför för att adressera dessa utmaningar. De klargör också de förväntade resultaten och effekterna av våra insatser samt förklarar logiken bakom varför vi tror att dessa insatser leder till positiv förändring.

Förändringsteorierna beskriver även hinder som kan påverka resultaten. Genom att använda förändringsteorier kan vi bättre förstå och kommunicera hur våra aktiviteter bidrar till våra mål. Vi kan också förbättra våra insatser med tiden för att skapa långsiktig positiv förändring på ett kostnadseffektivt sätt.

Hjärnfonden har utvecklat förändringsteorier inom tre områden: forskningsfinansiering, individens kunskap och ett hjärnmedvetet samhälle. En mer detaljerad beskrivning av varje enskild förändringsteori finns i anslutning till inledningen av respektive kapitel: högkvalitativ forskning (forskningsfinansiering), hjärnor som når sin fulla potential (individuers kunskap) och ett hjärnmedvetet samhälle. Gemensamt för alla teorier är att de ska bidra till att förbättra Hjärnfondens arbete mot våra långsiktiga mål och vision.

Viktiga händelser under 2025

Hjärnans område intresserar fler

Intresset för hjärnan och hjärnhälsa fortsätter att öka, vilket har visat sig genom deltagande i våra kanaler och vid aktiviteter. Att fler söker kunskap och engagerar sig i hjärnans frågor innebär ökade möjligheter till kunskaps-spridning och att fler får tillgång till forskningsbaserad information. Något som i sin tur ökar trycket på bättre prioriteringar inom forskning, vård och arbetsliv och stärker förutsättningarna för långsiktig förändring.

Rekord i utdelning och insamling

För fjärde året i rad ökade Hjärnfonden sin utdelning till forskning. Sedan 2020 har den årliga utdelningen mer än fördubblats, vilket innebär att fler forskningsprojekt kan genomföras och fler forskare ges möjlighet att bidra med nya lösningar. Samtidigt nådde insamlingen rekordnivåer. Ett tecken på ett växande förtroende för Hjärnfondens uppdrag. Ökad finansiering innebär inte bara fler studier, utan snabbare kunskapsutveckling och bättre förutsättningar för tidigare diagnoser och effektivare behandlingar.

Reformagenda för alzheimerområdet

Under 2025 tog Hjärnfonden ett tydligt steg in i det politiska reformarbetet genom att lansera en reformagenda för alzheimerområdet. Med 25 konkreta förslag visar vi hur forskningsframsteg kan omsättas i tidigare diagnos, mer jämlik vård och bättre stöd till anhöriga. Under året har vi aktivt fört dialog med beslutsfattare och nyckelaktörer, med målet att påskynda övergången från vetenskapliga genombrott till praktisk förbättring i vården.

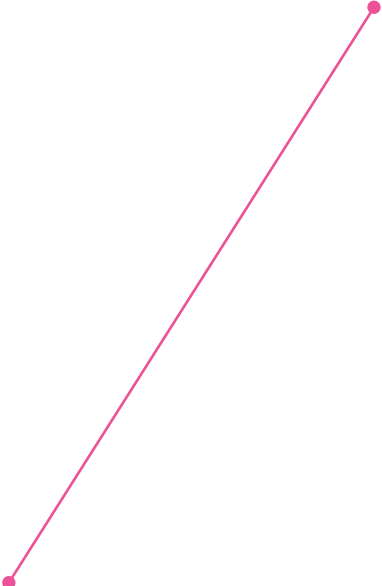
Hjärnhälsokampanj

Med forskningsbaserad kunskap om bland annat sömn, fysisk aktivitet och stress gav vi människor fler verktyg att påverka sin hjärnhälsa i vardagen genom kampanjen Livsstil och Hjärnhälsa. Kampanjen nådde brett och visade att intresset för förebyggande hjärnhälsa ökar. Uppföljningen indikerar både ökad kunskap och stärkt motivation hos deltagarna. Ett konkret steg mot ett mer proaktivt och hjärnmedvetet samhälle.

Ny generalsekreterare

2025 markerade ett ledarskifte i Hjärnfonden. Efter elva år som generalsekreterare lämnade Anna Hemlin sitt uppdrag. Hanna Lidén, tidigare insamlingschef, tillträdde som generalsekreterare vid årsskiftet 2026, efter att ha varit tillförordnad i rollen. Hon leder organisationens fortsatta arbete för att stärka hjärnforskningens finansiering och genomslag i samhället, med ambitionen att ytterligare växla upp organisationens utveckling och påverkan.

miljoner kronor utdelade till
150 forskningsprojekt 2025

198,1

Hjärnans ohälsa i siffror

Alla drabbas av hjärnans diagnoser.
Är det inte vi själva, så är det någon
i familjen. Eller en vän.

25 000

Varje år får 25 000 personer i Sverige en stroke.

46,8%

46,8 procent av alla pågående sjukskrivningar
utgörs av psykiatriska diagnoser.

35 000

35 000 personer uppskattas ha diagnosen schizofreni.

150 000

150 000 personer beräknas ha en demenssjukdom.

1 av 4

Uppskattningsvis drabbas var fjärde person under sin livstid
och vart tionde barn före puberteten av ett ångestsyndrom.

950

950 personer uppskattas leva med diagnosen ALS.

1,5 miljoner

1,5 miljoner personer beräknas ha migrän.

20 000

20 000 personer har diagnosen MS.

1 600

Varje år tar 1 600 människor sitt liv.
Omkring 50 av dem är barn och ungdomar.

10–15%

10–15 procent av alla barn i Sverige har någon form
av neuropsykiatrisk funktionsnedsättning, NPF.

80 000

Över 80 000 personer har diagnosen epilepsi,
av dem är 12 000 barn och ungdomar.

700 000

700 000 personer beräknas ha en depression.

Generalsekreteraren har ordet

”Jag är stolt och ödmjuk inför
förtroendet att få ta vid och jag
känner en stark framtidstro.”

Varje dag påminns jag om hur mycket som står på spel. Hur mycket vi som individer påverkas av det som händer i våra hjärnor. I våra familjer, i skolan, i arbetslivet, i vården. I livet.

Hjärnan är förutsättningen för stora delar av vår hälsa, vår personlighet, vår frihet och vår framtid. Och ändå vet vi fortfarande för lite om hur hjärnan fungerar och varför sjukdomar uppstår. Kunskapsluckorna innebär diagnoser som dröjer, att behandlingar saknas, och att den som behöver information inte får tillgång till den.

Trots att forskningen bryter ny mark varje år så har vi ännu inte ett samhällsbygge som tillräckligt värnar hjärnhälsa, eller hur vi alla fungerar olika, med olika förutsättningar. Forskningen ger oss svaren, men forskningen behöver bättre förutsättningar och kunskapen behöver användas för att ge effekt.

Det är därför Hjärnfonden finns.

Hjärnfonden är Sveriges största icke-statliga finansiär av hjärnforskning och vårt uppdrag är tydligt. Vi samlar in pengar och fördelar dem till den bästa forskningen som kan bidra till fler svar, tidigare diagnoser och bättre behandlingar. Det kan låta enkelt. Men att faktiskt åstadkomma det kräver att vi förvaltar förtroendet, gör kloka prioriteringar och hela tiden driver utvecklingen framåt.

2025 är ett år som säger mycket om den kraft som finns i Hjärnfondens arbete. Det var ett år av förändring och framåtanda. För fjärde året i rad slår vi utdelningsrekord. Sedan 2020 har vi mer än fördubblat utdelningen till forskning. Totalt delar vi ut 198,1 miljoner kronor till 112 forskningsprojekt under året. Det är pengar som innebär fler studier och fler forskare som kan upptäcka nya behandlingar, diagnosmetoder eller tidigare okända funktioner i hjärnan. Sammantaget innebär det mer kunskap om hur vi bäst värnar vår hjärnhälsa.

Vi samlade samtidigt in närmare 393 miljoner kronor, också det ett rekord. Bakom siffrorna finns något större – ett växande engagemang hos människor som väljer att investera i kunskap och framsteg, och som vill bidra till att skynda på det som idag rör sig för långsamt.

I grunden handlar hjärnforskning om något väldigt konkret. Att minska lidande genom att bygga kunskap som leder till tidigare diagnoser, bättre behandlingar och mer ändamålsenlig vård. Det handlar om att förbättra livet för människor som lever med neurologiska sjukdomar, psykisk ohälsa eller kognitiva svårigheter. Men också om att bygga ett samhälle som tar hjärnhälsa på allvar, inte bara när det blir akut för individen. Det finns mycket mer vi kan göra för att ta vara på forskningens potential för dess värde ökar när ny kunskap snabbare når ut och används i praktiken. Därför tar Hjärnfonden också en tydlig roll som samhällsaktör när vi sprider kunskap, lyfter behov och driver på för förändring.

Ett tydligt exempel på det är vårt arbete under 2025 för framtidens alzheimervård. Forskningen går snabbt framåt, men samhället hänger inte alltid med.

Därför har vi formulerat en reformagenda för framtidens alzheimervård. Vi vill se tidig diagnos som norm, jämlik vård över hela landet och att behandling, omvårdnad och förebyggande insatser hänger ihop på riktigt. För den som drabbas och för anhöriga skulle detta innebära skillnaden mellan år av ovisshet och en möjlighet att planera, förstå och få rätt stöd i tid. Ett annat exempel är vår kampanj för att sprida kunskap om livsstilsfaktorer som påverkar hjärnhälsan, kunskap som efterfrågas allt mer av både individer och arbetsgivare. Mer om detta och den svenska hjärnforskningens framfart under året kan du läsa om i denna rapport.

Även inom organisationen Hjärnfonden var 2025 ett förändringsår. Efter elva år som generalsekreterare lämnade Anna Hemlin över stafettpippen till undertecknad. Under hennes ledning har Hjärnfonden vuxit och tagit viktiga kliv framåt. Jag vill rikta ett stort tack till Anna för allt hon gjort och gör i hjärnforskningens tjänst. Jag är stolt och ödmjuk inför förtroendet att få ta vid och jag känner en stark framtidstro. Men vår uppgift är inte enkel. I Sverige är hjärnforskningen fortfarande underfinansierad i relation till sjukdomsburden. Det måste förändras. Men potentialen är enorm när vi gör det tillsammans, för Hjärnfonden är inget utan sina givare, forskare, företag, insamlare, ideella krafter och ett kansli med hög kompetens och stort engagemang.

Forskningen går snabbt framåt, och utgångsläget är väldigt annorlunda än för bara tio år sedan. Men det återstår mycket att göra. Till dig som läser detta vill jag säga tack. Ditt stöd och engagemang ger hjärnforskningen kraft och det gör skillnad. Jag hoppas att du vill läsa vidare i vår effektrapport och ta del av vad vi tillsammans åstadkom under 2025.

FRAMVÅRT!

Så här arbetar Hjärnfonden

Hjärnfonden arbetar med insamling och finansiering av hjärnforskning, kunskapsspridning och samhällsförändring. För varje hjärnas skull.

Insamling

Insamlade medel – en förutsättning för bidrag till revolutionerande forskning

Hjärnfondens verksamhet finansieras helt och hållet av gåvor från privatpersoner och företag. En växande och långsiktigt hållbar insamling är en förutsättning för att Hjärnfonden ska kunna öka utdelningen till högkvalitativ svensk hjärnforskning, verka för ett hjärnmedvetet samhälle och stärka individens kunskap om hjärnan.

Behovet av forskning är stort. Hjärnans sjukdomar och diagnoser står för 22 procent av den totala sjukdomsbördan i Sverige. För att möta detta behov arbetar Hjärnfonden målmedvetet med att skapa förutsättningar för att kunna finansiera ännu mer forskning över tid.

Hjärnfonden följer en ambitiös plan med mål till 2028 och har under 2025 fortsatt utveckla en tillväxtstrategi med tydligt fokus på ökad utdelning till forskning. Strategin omfattar både breddad insamling och ett stärkt arbetssätt för att säkerställa att varje insamlad krona används så effektivt som möjligt.

Insamlingen sker genom en kombination av olika aktiviteter och engagemangsformer, där Hjärnfonden kontinuerligt testar, analyserar och utvecklar sitt arbetsätt. Under de senaste åren har ett ökat fokus lagts på datadrivna beslut och digital utveckling för att förbättra uppföljning, effektivitet och långsiktig effekt.

Genom att systematiskt mäta resultat i termer av livstidsvärde och avkastning på investeringar kan Hjärnfonden förvalta givares medel med hög precision och tydligt ansvarstagande. Något som möjliggör en successivt ökande utdelning till forskning.

Hjärnfonden riktar ett varmt tack till alla privatpersoner, företag och organisationer som genom sitt engagemang bidrar till att fler forskningsframsteg kan bli möjliga.

Enskilda gåvor

Under 2025 tog Hjärnfonden emot 746 000 enskilda gåvor. Totalt valde 386 000 personer att bidra, varav 133 000 var nya givare. Detta skapar starka förutsättningar för fortsatt och ökad finansiering av livsviktig forskning och kunskapsspridning om hjärnan.

Månadsgivande

Regelbundet givande minskar de administrativa kostnaderna, vilket innebär att en större andel av medlen kan gå direkt till forskning. Det skapar samtidigt stabilitet och långsiktighet för forskarna. Månadsgivande är därför ett prioriterat utvecklingsområde. Under 2025 genomförde Hjärnfonden riktade satsningar som

resulterade i närmare 20 400 nya månadsgivare, en ökning med cirka 34 procent. Vid årets slut hade Hjärnfonden närmare 47 800 aktiva månadsgivare.

Testamentsgåvor

Testamentsgåvor fortsätter att vara en avgörande källa till finansiering för svensk hjärnforskning och Hjärnfondens arbete. Under 2025 mottog Hjärnfonden närmare 113 miljoner kronor i testamentsgåvor, en ökning med 24 procent från föregående år. Denna utveckling speglar det växande engagemanget hos privatpersoner som väljer att inkludera forskning om hjärnan i sitt testamente.

Då vi ser att intresset för att stödja forskning genom testamentsgåvor ökar stadigt är området för testamenten därmed en strategisk och långsiktigt viktig satsning för Hjärnfonden. För att möta detta behov arbetar Hjärnfonden aktivt med att underlätta processen för personer som genom sitt testamente vill bidra till nya forskningsframsteg.

Under 2025 arrangerade Hjärnfonden fem testamentes-evenemang i Stockholm, Göteborg, Malmö, Sundsvall och Umeå. Syftet var att skapa en mötesplats för kunskap och dialog kring hur en testamentsgåva kan bidra till framtidens hjärnforskning. Under eftermiddagarna fick deltagarna ta del av Hjärnfondens arbete och aktuella framsteg inom alzheimerforskningen. Tillsammans med Hjärnfondens jurist Charlotte Sifversson samt representanter från våra samarbetspartner Lavendla och Lawly informerade vi om familjejuridik och hur man kan inkludera en gåva i sitt testamente. Evenemangen skapade värdefulla samtal och fördjupade relationer med givare som vill bidra till långsiktig finansiering av hjärnforskning.

Hjärnljus

Under slutet av året genomfördes insamlings- och jul-kampanjen Hjärnljus som belyste ALS, alzheimer och parkinson genom tre tekniskt avancerade ljusslingor som imiterade sjukdomarna. Varje ljusslinga representerade en verklig person som lever med en av sjukdomarna, och unika ljusmönster berättade en historia om hur nervceller och synapser förlorar sin funktion. Kampanjen kombinerade personliga berättelser och forskningsförankrad kunskap, vilket tydliggjorde både sjukdomarnas konsekvenser och behovet av fortsatt forskning.

Kampanjen stärkte kopplingen mellan Hjärnfonden och hjärnforskningens framsteg samt ökade kännedomen om organisationens roll som finansiär. Uppföljningen visar att Hjärnljus uppfattades som trovärdig, kunskapshöjande och relevant samt bidrog till ökat engagemang och insamling.

Skolloppet

Varje år drabbas tusentals svenska barn av hjärnsjukdomar eller hjärnskador – tillstånd som i vissa fall är så allvarliga att livet inte går att rädda. På initiativ av Team Rynkeby genomförs därför sedan 2020 Skolloppet. Det är ett motions- och välgörenhetslopp som engagerar skolelever från hela Norden i en gemensam insats för att stödja andra barn. 2025 lyckades närmare 110 000 elever på 440 skolor samla in närmare 2,9 miljoner kronor till livsviktig forskning om barnhjärnan.

Genom Skolloppet har deltagande elever möjlighet att ingå mikrosponsoravtal där familj, vänner och lokala företag uppmuntras att bidra med ett mindre belopp för varje varv eller kilometer som eleven springer. Överskottet från de insamlade pengarna går via Team Rynkeby Fonden vidare till Hjärnfonden Barn, en del av Hjärnfonden. För att stärka engagemanget och kunskapen kring hjärnan får medverkande skolor och lärare också tillgång till undervisningsmaterial om hjärnan, dess funktioner och de sjukdomar som kan drabba den.

Aktie- och värdepappersgåvor

Ett annat strategiskt viktigt utvecklingsområde har varit möjligheten att stötta forskningen genom aktier, värdepapper, aktieutdelning, fonder eller obligationer. När det görs direkt till Hjärnfonden som sedan realiserar gåvan, behöver varken givaren eller Hjärnfonden betala någon kapitalvinstskatt, vilket gör att värdet på gåvan ökar väsentligt och kan göra ännu större skillnad. Under 2025 mottog Hjärnfonden aktie- och värdepappersgåvor till ett värde av cirka 5 miljoner kronor.

Stöd från Postkodlotteriet

Som förmånstagare till Postkodlotteriet mottog Hjärnfonden 16 miljoner kronor under 2025. Pengar som bland annat gick till postdoktorala anställningar till forskare i början av karriären. Hjärnfonden skickar ett stort tack till alla lottköpare som genom Postkodlotteriet bidrar med ett livsviktigt bidrag till svensk hjärnforskning.

Hjärnfondens givare och insamlare

För Hjärnfonden och hjärnforskningen är folkrörelsen för hjärnan viktig. Under 2025 startades via hemsidan 224 egna insamlingar där människor genom sitt personliga engagemang samlade in pengar till Hjärnfonden.

Maria spelade datorspel för Hjärnfonden

Det var i februari 2005 som Maria Backman, 32, plötsligt fick ont i huvudet. Vården rekommenderade smärtstillande och att avvakta, men huvudvärken gav inte med sig. Till slut gjordes en datortomografi – och resultatet blev en chock.

Foto: Erik Karlsson, SVT Helpful pixels (Maria till vänster)

– Jag hade en svullen lillhjärna och vätska som ledde till ökat tryck i hjärnan. När läkarna såg bilderna sa de att jag borde ha fler symtom, som till exempel balanssvårigheter, berättar Maria.

Maria blev akutinlagd på neuroavdelningen på Örebro universitetssjukhus i fem dagar. När kortisonkuren började verka försvann den värsta huvudvärken, men hon var fortfarande inte helt återställd. Trots många tester och flera MR-undersökningar, där även en inflammation i lillhjärnan upptäcktes, fanns ännu ingen tydlig diagnos.

– Läkarna kunde inte säga något säkert förrän svullnaden hade minskat mer, och kanske inte då heller. Det var jobbigt att inte veta om det här skulle gå över, eller om jag måste leva med det resten av livet.

Maria har fortfarande inga tydliga symtom av själva svullnaden, men har drabbats av biverkningar av kortisonet: svullna ben och ansikte, ökat blodtryck och puls samt viktuppgång.

– Det är klart att det är jobbigt, men alternativet hade varit värre, säger hon.

Streamade för hjärnhälsa

Sedan tidigare var Maria engagerad i Helpful Pixels, en internetbaserad organisation som streamar, alltså spelar datorspel samtidigt som de sänder live, för välgörenhet. I april startade de en insamling för Hjärnfonden och nådde över 40 000 kronor.

– Hjärnfonden hade varit på tapeten tidigare, både för att en person i vår styrelse lever med schizoaffektivt syndrom och för att flera i communityt önskat att vi skulle samla in pengar till just Hjärnfonden. Men nu blev jag extra engagerad.

Streamingen pågick under fyra dagar. Under sändningarna berättade flera i ledningen och communityt om sina liv och diagnoser.

– Det blev ett jättefint engagemang och en bättre insamling än vi hoppats på. Det var lätt att starta en insamling hos Hjärnfonden och enkelt att justera målen under tiden, säger Maria.

“Mer forskning behövs”

Insamlingen är nu avslutad, men Maria är fortsatt engagerad i hjärnforskningen.

– Insamlingen blev en aha-upplevelse: “Oj, det här hör också till Hjärnfondens område.” Nya diagnoser dök upp, gamla omdefinierades. Det finns så mycket som behöver mer forskning.

Hon tar sig själv som exempel:

– Många läkemedel har svåra biverkningar och vi behöver bättre alternativ. Ingen ska behöva lida i onödan. Utan rätt behandling – som kortison – hade jag inte suttit här idag.

Agneta lever med obotlig hjärntumör

När Agneta Tibblin, 54, drabbades av ett krampanfall i maj 2024 visade det sig vara symtom på glioblastom – en aggressiv och idag obotlig hjärntumör. Diagnosen blev starten på ett nytt liv, där vardagen förändrats i grunden men där hoppet lever vidare.

Foto: Privat

I takt med att sjukdomen utvecklats har Agneta engagerat sig för att stötta forskningen och startat en egen insamling till Hjärnfonden – ett engagemang som snabbt väckt stor respons.

– Det kommer alltid finnas ett "före" och ett "efter" sjukdomen, säger Agneta

Efterundersökningarmed datortomografi (CT) och magnetkamera (MR) kom beskedet från läkaren: "Du har en tumör", sa han. Agneta minns hur orden var svåra att ta in. "Jag och min sambo blev bara helt tysta båda två". För att ta bort så mycket av tumören som möjligt genomfördes en vaken-operation. Två veckor senare kom provsvaren. Diagnosen var glioblastom grad 4.

– Läkaren berättade ganska direkt vilken slags tumör det var. Och jag visste att glioblastom grad 4 är en av de mest aggressiva hjärntumörerna som finns. Tankarna blev snabbt mörka och överkliga – hur kan jag som varit så frisk drabbas av detta?

Efteråt följde en tung behandlingsperiod med strålning och cytostatika. Så småningom kunde Agneta börja återgå till sitt arbete, även om tumören bland annat orsakat svår hjärntrötthet.

Vid en senare magnetröntgen kom dock ett nytt besked – tumören hade börjat växa igen. Agneta hade fått ett recidiv och behandlingen med cellgifter återupptogs. Sjukdomen och behandlingen sliter på kroppen, samtidigt som mycket av det inte syns utåt.

Nya drivkrafter: ett hopp om forskning

Sjukdomen har gjort att Agneta lever här och nu. Hon beskriver själv hur hon gått från enhetschef på vårdcentral till att bli proffspatient.

– Från en dag till en annan ramlar jag ihop och blir allvarligt sjuk – jag som nästan aldrig varit sjuk tidigare.

Idag ligger fokus på vardagen, rutinerna och det som ger mening. Hon leker med barnbarnen, bakar pepparkakshus, städar och går varje dag en promenad. Trädgården är en plats för återhämtning – där planterar hon växter och lökar. Hon försöker också äta vettigt, sova bra och hålla sig informerad.

Agneta är tydlig med att hennes hopp just nu står till forskningen – att hon ska tillhöra den här lilla procenten som får leva lite längre. Samtidigt menar hon att det är svårt för andra att förstå hur sjukdomen påverkar i vardagen. Man ser det inte alltid utanpå, säger hon. Folk tror att hon fungerar som vanligt, men hon upplever en tydlig kognitiv påverkan.

För Agneta är forskningen avgörande – både för henne själv och för andra som drabbas.

– Forskningen har en enorm betydelse, och jag vet att det pågår en del redan. Men den behöver ta ett par kliv framåt.

Hennes insamling till Hjärnfonden fortsätter, och har blivit ett sätt att behålla kontrollen – och bidra till förändring. Mot slutet av året blev engagemanget också ett gemensamt familjeprojekt. Dottern Sara skrev en barnbok, inte en berättelse om sjukdom, men tydligt färgad av familjens situation, och valde att skänka överskottet till Agnetas insamling och hjärnforskningen.

TÄNK OM!

Företag, partners och filantroper

Tack vare strategiska samarbeten med företag, partners och filantroper kan Hjärnfonden göra större och mer långsiktiga satsningar.

Dessa relationer skapar stabil finansiering, driver innovation och möjliggör riktade satsningar där behoven är som störst. Effekten är konkret: mer forskning, snabbare framsteg och stärkt hjärnhälsa i samhället.

Nytt partnerskap med VAROPreem – hjärnhälsa som en del av hållbarhet

2025 inledde Hjärnfonden och energibolaget VAROPreem (tidigare Preem) ett samarbete med målet att stärka hjärnforskningen och lyfta hjärnhälsa som en naturlig del av ett hållbart arbetsliv.

På bara ett år har samarbetet mellan Hjärnfonden och VAROPreem resulterat i flera konkreta initiativ – från medarbetarföreläsningar till externa kampanjer. Med hjärnan i fokus har VAROPreem tagit viktiga steg för att integrera hjärnhälsa i arbetsmiljö, säkerhetsarbete och hållbarhetsstrategi.

Kunskap som engagerar

En viktig del av samarbetet har varit att sprida kunskap internt. Medarbetarna har deltagit i föreläsningar om friskfaktorer för hjärnan och hjärnhälsa på arbetsplatsen – både digitalt och på plats.

– Det märks att ämnet engagerar. Många har någon i sin närhet som är berörd av hjärnans sjukdomar eller av psykisk ohälsa, säger Ulrica Bååthe, ansvarig för varumärke och strategisk marknadsföring på VAROPreem.

Medarbetarna fick också rösta om innehållet i kommande föreläsningar, vilket skapade delaktighet och nyfikenhet.

Från bullar till säkerhet

I oktober genomfördes en kampanj där fem kronor per såld bulle på VAROPreems stationer gick till hjärnforskningen.

– Det blev en kampanj som skapade både stolthet och glädje – en bulle som gör mer än att smakar gott helt enkelt, säger Ulrica.

Hjärnfonden medverkade också under företagets säkerhetsdagar, där hjärnans roll vid riskbedömning och beslutsfattande lyftes fram – med stort intresse bland deltagarna.

Fokus framåt

Efter ett starkt första år ser båda parter fram emot att utveckla samarbetet vidare.

– Vi har bara börjat. Nu vill vi göra ännu mer – både för forskningen och för att sprida kunskap om hjärnan, säger Ulrica.

Hjärnfondens generalsekreterare Hanna Lidén ser partnerskapet som ett exempel på hur näringslivet kan bidra till konkreta framsteg:

– Genom att integrera hjärnhälsa i arbetslivet skapar vi bättre förutsättningar både för individen och för samhället, säger hon.

”Hos Hjärnfonden gör varenda krona nytta”

När Irstadska stiftelsen valde att ge sitt största filantropiska stöd föll valet på Hjärnfonden. Ordförande Bengt Braun berättar varför – och om betydelsen av vetenskaplig kvalitet, nära forskarkontakt och ett långsiktigt engagemang.

När Irstadska stiftelsen för första gången riktade betydande medel till medicinsk forskning var valet enkelt.

– Hjärnfonden är inte en stor organisation med bred finansiering från alla håll. Det gör att våra bidrag märks och gör konkret nytta, säger Bengt Braun. Samtidigt är forskningen som Hjärnfonden stödjer av mycket hög kvalitet, vilket ger trygghet som givare.

Hjärnfonden står för granskning

En avgörande anledning var Hjärnfondens vetenskapliga nämnd och den oberoende granskningen av ansökningarna.

– Vi vill vara säkra på att projekten är seriösa och att forskarna har rätt förutsättningar att lyckas. Att få en lista att välja bland med kvalitetssäkrade projekt sparade oss mycket tid.

Att dessutom få träffa forskarna bakom projekten stärkte engagemanget.

– Det gjorde att hela styrelsen kunde känna delaktighet. Det är en annan sak än att bara skriva en check. När vi får följa arbetet på nära håll blir det tydligt vad stödet faktiskt möjliggör.

Tre projekt – och ett till

Stiftelsen valde att finansiera tre forskningsprojekt med en miljon kronor vardera under tre år, totalt nio miljoner kronor.

Ett av projekten, lett av professor Klas Blomgren, handlar om att minska kognitiva komplikationer hos barn efter strålbehandling mot hjärntumörer. Ett annat, under ledning av Kristiina Tammimies, undersöker genetiska orsaker bakom neuro-psykiatriska funktionsnedsättningar. Det tredje, lett av Samir El Andaloussi, utvecklar innovativ genterapi mot Huntingtons sjukdom.

– Projekten handlar alla om barn och unga, vilket ligger nära vårt ändamål. Samtidigt är det forskning som kan få betydelse långt utanför varje enskild diagnos, säger Bengt Braun.

När stiftelsen senare fick höra att Klas Blomgren hade ett sidoprojekt utan finansiering fattades beslut direkt: ytterligare en halv miljon kronor beviljades.

– Den nära kontakten med forskarna gör det möjligt, och meningsfullt. Vi känner att vi är en del av resan.

En relation som bygger på förtroende

Bengt Braun har följt Hjärnfonden länge och lyfter att organisationen behållit en effektiv och transparent struktur.

– Det är lätt att samarbeta med Hjärnfonden. Kommunikation och återrapportering är tydlig, och pengarna går i hög grad till forskning. Här gör varje krona skillnad.

För stiftelsen är det också viktigt att filantropin inte kräver en egen stor administration.

– Man slipper bygga upp en egen apparat, samtidigt som man får glädjen i att följa forskningen på nära håll. Det är win-win.

På frågan vad han hoppas på framåt svarar Bengt Braun:

– Jag hoppas att projekten gör verklig skillnad för människor som lever med våra sjukdomar. Men också att resultaten kan användas bredare – att genombrott på ett område kan få ringar på vattnet i hela hjärnforskningen.

30 år av hjärnforskning

Hjärnfonden har stöttat livsviktig hjärnforskning sedan 1994. Runt tiden då organisationen grundades gjordes stora tekniska genombrott och nya revolutionerade metoder blev tillgängliga för att analysera gener, celler och hela den aktiva hjärnan.

Hjärnforskningen har sedan dess, i 30 år, tagit stora kliv framåt med nya upptäckter och helt ny kunskap – varav flera av dem har uppkommit i Sverige.

1995

Den första MS-behandlingen som kan påverka själva sjukdomen godkänns. Trots kraftiga biverkningar är den ett stort framsteg, då tidigare behandlingar bara kunde lindra symtom. Med tiden utvecklas en rad effektiva behandlingar mot MS med färre biverkningar.

1998

Svenska forskare* upptäcker att det bildas nya nervceller även i vuxna hjärnor. En stor nyhet – som ger hopp om nya behandlingar för exempelvis stroke och demens.

2006

Trombektomi, mekanisk borttagning av blodproppar vid stroke, introduceras i Sverige. Det är ett viktigt komplement till propplösande läkemedel. Tillsammans räddar behandlingarna många liv.

2013

Forskare lär sig att odla hjärnorganoider i provrör. De är som hjärnor i miniatyr, men saknar förmåga att tänka. Hjärnorganoiderna ger helt nya möjligheter att testa läkemedel mot neurologiska sjukdomar.

2020

En svensk forskargrupp* utvecklar en metod för att upptäcka Alzheimers sjukdom via blodprov. Metoden visar goda resultat hittills och kan förhoppningsvis snart börja göra stor nytta – både i vården och i sökandet efter nya behandlingar.

2023

En av världens första stamcellstransplantationer på en parkinsonpatient genomförs av svenska forskare*. Resultaten hittills är mycket lovande. Jag har fått tillbaka en kropp som känns som min, säger patienten.

Högkvalitativ hjärnforskning

Hjärnforskning räddar liv och stärker samhället. Men hjärnans skador, sjukdomar och funktionsnedsättningar står fortfarande för den största sjukdoms-
bördan i Sverige.

När vi lägger kraft bakom forskning kan vi förändra livet för fler. Nu är det hjärnans tur.

Många lever med sjukdomar, skador och funktionsnedsättningar kopplade till hjärnan och nervsystemet. Samtidigt vet vi för lite om hjärnans och nervsystemets grundläggande funktioner. Under de senaste trettio åren har stora framsteg gjorts inom hjärnforskningen, och det är tydligt att forskning leder till resultat.

Inom det medicinska området har forskningen lett till en bättre förståelse för de underliggande biologiska mekanismerna vid flera sjukdomar, skador och funktionsnedsättningar, bland annat MS, Parkinsons sjukdom, ALS och schizofreni. Nya behandlingar har introducerats för till exempel MS, stroke, bipolär sjukdom, epilepsi och migrän. Trots framstegen finns det fortfarande mycket kvar att göra. Många behandlingar bromsar endast sjukdomsförloppen eller minskar symtomen, och fungerar inte för alla patienter. För att förebygga och bota sjukdomar behöver vi förstå mer om hjärnan och nervsystemet, grundorsakerna till ohälsa och sjukdom, och hur vi bäst förebygger dem. Fortsatta satsningar krävs också för att förbättra diagnosmetoder och utveckla nya behandlingsalternativ.

Resultaten av hjärnforskning är viktiga även utanför det medicinska området. De bidrar med insikter om hur individer och samhällen kan främja hjärnhälsa och nå sin fulla potential. Hjärnforskningen påverkar också fält som psykologi, utbildning, sociologi, juridik och teknik. Trots betydande framsteg är kunskapsnivån fortfarande otillräcklig för att fullt ut kunna tillämpas i praktiken.

Sammantaget råder brist på kunskap om hjärnan, vilket begränsar möjligheterna att utveckla effektiva behandlingar och strategier för att förbättra hjärnhälsa på individ-, organisations- och samhällsnivå. Trots hjärnans betydelse är hjärnforskningen underfinansierad. Därför är det avgörande att fortsätta investera i hjärnforskning.

Hjärnfondens arbete med forskningsfinansiering syftar till att utveckla och förbättra diagnos- och behandlingsmetoder samt generera insikter som hjälper individer och samhällen att optimera sin hjärnhälsa. För att uppnå detta behövs en ökad förståelse för hjärnan och en ökad produktion av högkvalitativ hjärnforskning.

Vår strategi är att finansiera forskningsprojekt som håller hög kvalitet oavsett diagnosområde och som söker svar på de mest relevanta och fundamentala frågorna. Detta för att den grundläggande kunskapen om hjärnan och dess funktion är mycket begränsad men nödvändig för att bidra till långsiktiga förändringar i vård, behandling och förståelse av hjärnhälsa. Den är också fundamentet för att bidra till kunskap utanför det medicinska området.

Ett viktigt inslag i Hjärnfondens forskningsfinansiering är att den är forskarstyrd, vilket innebär att forskare själva identifierar forskningsfrågor och att kvaliteten på ansökningarna bedöms av andra forskare. Alternativet är att styra finansieringen mot i förväg definierade områden eller projekt, men detta kan påverka det fria kunskapssökande som legat bakom ett stort antal forskningsframgångar.

För att forskningsgenombrott ska komma individer och samhälle till del måste kunskapen kommuniceras och behandlingar och andra innovationer prioriteras och implementeras.

Sammantaget är vi övertygade om att finansiering av högkvalitativ forskning skapar positiva effekter för folkhälsan, individens välbefinnande och deras förmåga att växa.

Utdelade medel till forskningsprojekt

Årliga beviljande medel har vuxit kraftigt över tid. 2025 beslutade Hjärnfonden om att dela ut över 198 miljoner kronor till hjärnforskning i Sverige, vilket kan jämföras med 14 miljoner kronor 2010. Totalt, sedan starten 1994 har Hjärnfonden delat ut över 1,2 miljarder kronor.

Under våren 2025 beslutade Hjärnfonden att dela ut medel till 112 forskningsprojekt vid landets universitet och högskolor. Totalt under året fick 46 forskare ta emot ettåriga bidrag, 50 forskare fick ta emot tvååriga bidrag och 16 forskare fick ta emot treåriga bidrag.

	Bidragsform	Utdelad summa (mnkr)	Antal projekt
2025	Forskningsbidrag	152,8	112 st
	Bidrag till postdoktoral anställning*	15,1	
	Totalt 2025	167,9	9 st
2024	Forskningsbidrag	133,5	73 st
	Extra utdelning forskningsbidrag	7,2	12 st
	Bidrag till postdoktoral anställning*	13,7	7 st
	Totalt 2024	154,4	
2023	Forskningsbidrag	134,1	95 st
	Postdoktoralt stipendium	6	10 st
	Totalt 2023	140,1	
2022	Forskningsbidrag	120,4	99 st
	Alzheimerutlysning	20	6 st
	Postdoktoralt stipendium	7,2	12 st
	Totalt 2022	147,6	
2021	Forskningsbidrag	126,2	90 st
	Postdoktoralt stipendium	7,2	12 st
	Totalt 2021	133,4	

Fördelning av antal beviljade år av forskningsbidrag per utlysning

2025	1-åriga projekt	46 st**	2022	1-åriga projekt	51 st
	2-åriga projekt	50 st		2-åriga projekt	37 st
	3-åriga projekt	16 st		3-åriga projekt	11 st
2024	1-åriga projekt	37 st**	2021	1-åriga projekt	42 st**
	2-åriga projekt	29 st		2-åriga projekt	34 st
	3-åriga projekt	19 st		3-åriga projekt	3 st
2023	1-åriga projekt	41 st			
	2-åriga projekt	40 st			
	3-åriga projekt	14 st			

*Postdoktorala anställningar ersatte postdoktorala stipendier.

** Extra utdelning forskningsbidrag 12 st projekt inkluderad.

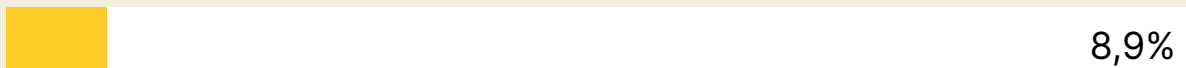
*** Vetenskapliga nämnden började bevilja 3-årigt stöd år 2021.

Fördelning av forskningsbidrag mellan lärosäten 2025

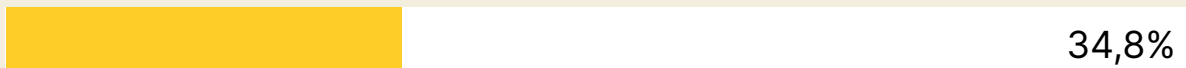
Chalmers tekniska högskola AB | 1 st

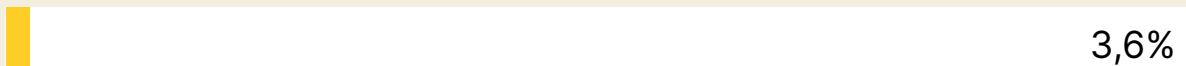
Göteborgs universitet | 10 st

Karolinska Institutet | 39 st

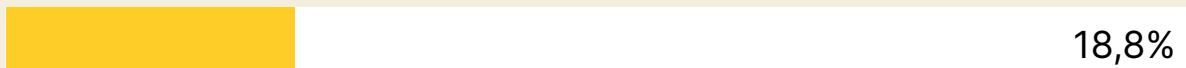
Kungliga tekniska högskolan | 4 st

Linköpings universitet | 12 st

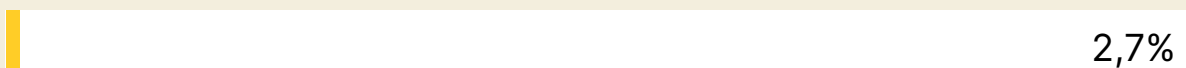
Lunds universitet | 21 st

Stockholms universitet | 4 st

Umeå universitet | 3 st

Uppsala universitet | 18 st

Filantropiprogrammet och företagssamarbeten

Under år 2025 inkom gåvor från 10 stycken filantroper och stiftelser via Hjärnfondens Filantropiprogram på cirka 27,9 miljoner kronor. Totalt beviljades 24 stycken forskningsprojekt stöd genom dessa gåvor. Fem forskningsprojekt om barnhjärnan delar lika på de över 2,9 miljoner kronor som samlats från Team Rynkeby Skolloppet.

Bidrag till postdoktorala anställningar

Hjärnfonden har sedan 1995 delat ut postdoktorala stipendier till nydisputerade hjärnforskare. Hjärnfondens styrelse fattade våren 2023 beslut om att frångå utdelning av stipendium för att anpassa till moderna villkor.

Stödet förnyades våren 2024 genom att Hjärnfonden istället utlyste bidrag för postdoktorala anställningar.

Hjärnfondens nya forskningsstöd innebär att nyligen disputerade forskare inom neuroområdet kan söka bidrag för en postdoktoral anställning i upp till tre år med forskningsarbete på heltid. Anställningsbidraget skapar förutsättningar för fortsatt forskning i Sverige eller utomlands.

Stödet vänder sig till sökande med svensk doktorexamen (Ph.D.) som disputerat vid ett svenskt universitet. Doktorsexamen ska inte vara äldre än fem år vid ansökningsstillfället men undantag medges för till exempel AT-tjänstgöring eller föräldraledighet. För de sökande finns tre valbara alternativ av bidrag.

Fördelning av postdoktorala anställningar

Vald bidragsform	Lärosäte	Antal projekt
Svensk postdoktor, bidrag till lön	Karolinska Institutet	4 st
	Göteborgs universitet	1 st
Klinisk postdoktor, bidrag till lön		0 st
Utländsk postdoktor, personligt stipendium	Karolinska Institutet	1 st
	Lunds universitet	1 st
Totalt		9 st

Så går det till

Utlysningen av Hjärnfondens forskningsbidrag och bidrag till postdoktorala anställningar genererar hundratals kvalificerade ansökningar från forskare runt om i Sverige. Antalet beviljade forskningsbidrag och bidrag till anställningar styrs av summan insamlade medel och av Vetenskapliga nämndens kvalitetskrav samt godkännande. Vetenskapliga nämnden består av 29 av landets främsta forskare inom neurovetenskap. Tillsammans representerar de Sveriges sex större medicinska fakulteter. Vetenskapliga nämnden gör gemensamt en sakkunnig, oberoende och kollegial granskning och bedömning av det forskningsprojekt som varje ansökan gäller. Nämndens viktigaste uppgift är att granska alla ansökningar och tilldela de allra bästa forskarna inom sitt område Hjärnfondens årliga forskningsbidrag och bidrag till postdoktorala anställningar.

Alla forskningsprojekt redovisas och granskas av en anställd på Hjärnfonden med kunskap och erfarenhet inom hjärnforskning för att säkerställa att projektet utförts enligt forskningsplanen i ansökan. Anvisningar för vetenskaplig och ekonomisk redovisning finns på Hjärnfondens hemsida. I strävan att förbättra förutsättningarna för ännu mer framgångsrik hjärnforskning i Sverige intensifierar Hjärnfonden sitt arbete för att kunna dela ut mer medel, påverka statens fördelning av forskningsmedel och ställa ännu högre kvalitetskrav på forskningen.

Forskningsutvärdering

Ett av Hjärnfondens övergripande mål är att stärka högkvalitativ hjärnforskning. För att följa upp detta genomfördes under våren 2024, i samarbete med Lumell Associates AB, en samlad utvärdering av den forskning som Hjärnfonden finansierat sedan 2010.

Utvärderingen visade att Hjärnfonden har en betydande roll som finansiär av forskning med genomgående hög kvalitet. Mellan 2010 och 2023 resulterade forskningsfinansieringen i över 3 500 publicerade originalartiklar där Hjärnfonden anges som finansiär.

Analysen visade även en stark internationell förankring. Mellan åren 2021 och 2023 hade mer än hälften av artiklarna internationell samfinansiering. I över 40 procent av publikationerna mellan dessa år förekom medfinansiering av National Institutes of Health (NIH) eller European Research Council (ERC). Dessa organisationer finansierar forskning i hård internationell konkurrens, vilket ytterligare bekräftar den vetenskapliga kvaliteten i de projekt som Hjärnfonden stödjer.

Ett annat mått på kvalitet är genomslag i form av citeringar. Artiklar som tillhör den översta procenten inom sitt forskningsfält, baserat på citeringar och publikationsår, betraktas som toppciterade. Bland de publikationer som finansierades av Hjärnfonden från 2010 till 2023 var drygt tre procent toppciterade, vilket indikerar ett starkt vetenskapligt genomslag.

Utvärderingen identifierade även områden där framtida forskningsfinansiering kan bidra till ytterligare utveckling – ett värdefullt underlag för Hjärnfondens fortsatta prioriteringar.

Exempel på forskningsframsteg finansierade av Hjärnfonden 2025

Forskningsbidrag som Hjärnfonden delar ut ger ofta effekt flera år senare. Här är några exempel på vetenskapliga publikationer från 2025 där Hjärnfonden varit finansiär.

ALS

Nya ledtrådar till sporadisk ALS

Ny forskning från Umeå universitet visar att genetiska förändringar som uppstår i enskilda nervceller under livet kan bidra till att orsaka sporadisk ALS.

ALS är en allvarlig sjukdom som bryter ner de nervceller som styr våra muskler. Den som får sjukdomen blir gradvis svagare och till slut påverkas även andningen. I Sverige har ungefär 950 personer ALS. De flesta som får ALS (85–90 procent) har inte ärvt sjukdomen. Den formen kallas sporadisk ALS och orsaken är fort-farande okänd. En mindre andel, 10–15 procent, har ärftlig ALS.

Nu har forskare i Umeå visat att genetiska förändringar (mutationer) som uppstår i enskilda celler under en persons livstid kan bidra till sjukdomsutvecklingen.

Forskarna i Umeå har undersökt hjärnvävnad från avlidna personer: 13 med sporadisk ALS, fem med ärftlig ALS och sex utan sjukdomen. De upptäckte att personer med sporadisk ALS ofta hade mutationer i gener som redan är kopplade till ALS. Förändringarna fanns i de nervceller som styr rörelser. Alla med sporadisk ALS hade mutationer i minst två ALS-kopplade gener. Personer med ärftlig ALS hade färre sådana nya mutationer. Resultaten tyder på att sporadisk ALS kan bero på att mutationer samlas i nervceller i hjärnan under livet. Det verkar räcka att förändringarna finns i en del av hjärnans nervceller för att sjukdomen ska starta.

Det ger en ny förståelse för hur ALS kan uppstå och kan på sikt bidra till bättre behandlingar.

Vid ärftlig ALS finns den muterade genen i alla kroppens celler och kan upptäckas med ett blodprov. Vid sporadisk ALS uppstår mutationerna under livet och finns bara i vissa drabbade celler.

Om sådana mutationer i framtiden kan upptäckas genom till exempel blodprov eller ryggmärgsvätska, kan det bana väg för mer individanpassad behandling av sporadisk ALS.

Studien är ett samarbete mellan forskare i Umeå, Ulm och Mannheim-Heidelberg.

Somatic gene mutations in the motor cortex of patients with sporadic amyotrophic lateral sclerosis, Brain, 2025; awaf460

DEPRESSION

Tidig debut av depression kan kopplas till ökad självmordsrisk

Depression som börjar tidigt i livet är mer ärftlig och innebär större risk för självmordsförsök än depression som börjar senare. Det visar en studie från Karolinska Institutet.

Depression är en vanlig sjukdom som kan drabba människor i alla åldrar. I Sverige har cirka 700 000 personer depression.

Forskarna vid Karolinska Institutet ville ta reda på om det finns biologiska eller genetiska skillnader mellan depression som börjar tidigt (före 25 års ålder) och sent (efter 50 års ålder). Därför analyserade de genetisk information från hundratusentals personer i Norden.

Studien bygger på sjukvårdsregister och genetiska data från över 150 000 personer med depression och 360 000 personer utan diagnos. Forskarna jämförde deras gener och undersökte risken för självmordsförsök beroende på när sjukdomen började.

Resultaten visar tydliga genetiska skillnader. Depression som börjar före 25 års ålder är mer ärftlig än den som börjar senare i livet. Forskarna hittade tolv genetiska områden som är kopplade till tidig debut och två som är kopplade till sen debut.

Studien visar också att personer med tidig depression och hög genetisk risk löper större risk att försöka ta sitt liv. Inom tio år efter diagnos hade en av fyra i gruppen med hög genetisk risk gjort ett självmordsförsök. I gruppen med låg genetisk risk gällde det en av åtta.

Sammanfattningsvis visar studien att depression inte är en och samma sjukdom, utan kan ha olika biologiska orsaker beroende på när den börjar i livet.

Forskarna hoppas att kunskapen om genetiska riskprofiler i framtiden ska hjälpa vården att tidigare upptäcka personer med hög risk för självmord och ge dem bättre stöd.

Studien är ett samarbete mellan Karolinska Institutet i Sverige, Universitetet i Oslo, Norge, Köpenhamns-universitetssjukhus och Roskilde universitet i Danmark, Tartu universitet i Estland och det nordiska forsknings-nätverket TRYGGVE.

Genome-wide association analyses identify distinct genetic architectures for early-onset and late-onset depression. Nat Genet 57, 2972–2979 (2025). 2025; awaf460

Om du är orolig för någon i din närhet ring 112 eller kontakta 1177 för råd.

ALKOHOLBEROENDE

Kombination av två läkemedel kan minska alkoholberoende

Ny forskning från bland annat Göteborgs universitet visar att en kombination av två redan välkända läkemedel kan hjälpa personer med alkoholberoende att dricka mindre.

Alkoholberoende är ett stort problem som orsakar mycket lidande för individen och kostar samhället mycket pengar. I Sverige beräknas över 300 000 personer vara beroende av alkohol. Trots det finns få effektiva läkemedel, och många får ingen behandling.

I en studie undersökte forskarna i Göteborg om läkemedlen vareniklin och bupropion, som bland annat används för att sluta röka, kan hjälpa personer med alkoholberoende att dricka mindre.

Studien genomfördes vid fyra öppenvårdskliniker i Sverige och omfattade 384 personer i åldern 25–70 år med måttligt till svårt alkoholberoende. Under tre månader fick deltagarna antingen placebo, ett av läkemedlen eller en kombination av båda.

Forskarna mätte alkoholkonsumtionen både genom deltagarnas egna uppgifter och med ett blodprov (B-PETH) som visar regelbunden alkoholkonsumtion de senaste veckorna.

Resultaten var lovande. De som fick båda läkemedlen drack mindre, hade färre dagar med kraftigt drickande och lägre nivåer av B-PETH jämfört med dem som fick placebo.

Resultaten stödjer också teorin att låga dopaminnivåer i hjärnan kan öka suget efter alkohol, eftersom båda läkemedlen påverkar hjärnans belöningssystem och ökar dopaminaktiviteten.

Sammantaget verkar kombinationen av vareniklin och bupropion vara en lovande behandling mot alkoholberoende. Fler studier behövs dock innan behandlingen kan registreras för alkoholberoende. Studien har genomförts i samarbete med Karolinska Institutet, Lunds universitet och Linköpings universitet.

Efficacy and safety of varenicline and bupropion, in combination and alone, for alcohol use disorder: a randomized, double-blind, placebo-controlled multicentre trial. The Lancet Regional Health – Europe, Volume 54, 101310

FETMA

Nervceller i hjärnstammen kan bana väg för bättre vikt-läkemedel

Forskare i Göteborg har identifierat en grupp nervceller i hjärnstammen som styr hur semaglutid påverkar aptit och vikt.

Läkemedlet semaglutid används mot fetma och typ 2-diabetes. Det har hjälpt många att gå ner i vikt, men länge har man inte vetat exakt hur det påverkar hjärnan och kroppens energibalans. Semaglutid finns i läkemedel som Ozempic och Wegovy.

Forskarna vid Göteborgs universitet har nu undersökt vilka nervceller i hjärnan som är viktiga för läkemedlets effekt. Med hjälp av djurstudier visar de att semaglutid framför allt verkar genom en särskild grupp nervceller i hjärnstammen. Dessa fungerar som en slags kontrollcentral för mättnad, fettförbränning och kroppsvikt.

När nervcellerna aktiveras minskar aptiten kraftigt och kroppen börjar bränna mer fett, vilket leder till tydlig vikttnedgång. Forskarna kunde också skilja mellan de nervceller som ger positiva effekter – som minskad hunger och fettförlust – och de som orsakar illamående och obehag.

En viktig upptäckt var att vikttnedgången främst beror på att fett minskar, inte muskler. Det är särskilt viktigt för äldre personer, eftersom muskelmassan naturligt minskar med åldern.

Studien ger ny kunskap om hur semaglutid fungerar i hjärnan och hur hjärnstammen styr kroppens energibalans. Resultaten pekar också ut en grupp nervceller som kan bli ett mål för framtida läkemedel som ger effektiv viktminskning med färre biverkningar.

Semaglutide effects on energy balance are mediated by Adcyap1+ neurons in the dorsal vagal complex Cell Metabolism 37, 1530–1546 July 1, 2025

HJÄRNTUMÖR

Genterapi kan bli nytt vapen mot återfall i medulloblastom

Forskare vid Uppsala universitet har tagit fram en ny behandlingsstrategi som riktar in sig på de tumörceller som orsakar återfall av medulloblastom.

Medulloblastom är den vanligaste elakartade hjärntumören hos barn. I dag överlever många tack vare operation, strålbehandling och cellgifter. Men hos ungefär var tredje patient kommer tumören tillbaka, och då är den ofta mycket svår att behandla.

Forskarna har upptäckt att återfall ofta beror på en liten grupp tumörceller som skiljer sig från resten. De delar sig långsamt, klarar av behandling och kan vila i kroppen under lång tid. Dessa celler innehåller höga nivåer av ett protein som heter SOX9.

Det finns ännu inget läkemedel som direkt kan stoppa SOX9. Därför har forskarna utvecklat en ny genetisk teknik som kan hitta och döda just de celler som har mycket SOX9, utan att skada andra celler. Med hjälp av det genetiska verktyget förs ett protein in i tumörcellerna.

Det gör dem känsliga för ett läkemedel som heter ganciklovir, som sedan dödar tumörcellerna.

Metoden har testats på mänskliga tumörceller och på möss med hjärntumör. Resultaten visar att de motståndskraftiga cellerna kunde slås ut, tumörens tillväxt bromsades och mössen levde längre. Behandlingen fungerade också bra tillsammans med strålning.

Än så länge har metoden bara testats på djur. Forskarna arbetar nu med att utveckla en behandling som kan testas på patienter. Målet är att starta kliniska studier inom två till tre år.

På sikt ger metoden hopp om nya effektiva terapier för barn med hjärntumör genom att minska risken för återfall och göra behandlingar mer träffsäkra och skonsamma.

A cytotoxic gene therapy targeting SOX9-positive therapy-resistant medulloblastoma, Neuro-Oncology Pediatrics, Volume 1, Issue 1, July 2025, wuaf005

ALZHEIMERS SJUKDOM

Nya mål för läkemedel mot Alzheimers sjukdom

Forskning vid Göteborgs universitet har identifierat mycket tidiga förändringar i proteinet tau vid Alzheimers sjukdom. Det kan vara ett mål för nya läkemedel mot sjukdomen.

Vid Alzheimers sjukdom bildas så kallade neurofibrillära nystan i hjärnans nervceller. De uppstår när proteinet tau klumpar ihop sig och bildar långa trådlika strukturer inne i cellerna. Samtidigt bildar ett annat protein, beta-amyloid, plack i hjärnan. De här förändringarna skadar nervcellerna, som så småningom förtvinar och dör.

En studie från Göteborgs universitet visar att det kan vara tidiga, lösliga former av tau som är mest skadliga. De är svåra att upptäcka med dagens metoder, till exempel med PET-kameror.

Forskarna har undersökt vad som händer i sjukdomens allra tidigaste fas, när tau börjar omvandlas till trådarna som bildar nystan. De upptäckte att två särskilda kemiska förändringar i tau sker innan nystanen bildas. Dessa förändringar syns nästan bara i början av sjukdomen, innan tydliga skador kan ses i hjärnan. Forskarna har också tagit fram ett nytt test som kan mäta dessa tidiga förändringar i ryggmärgsvätska. Halterna i testet hängde

ihop med hur långt sjukdomen hade kommit, hur mycket tau som syntes på hjärnbilder och hur bra personerna klarade minnestester.

Resultaten kan leda till ett nytt test som upptäcker sjukdomen tidigt och visar hur mycket tau-förändringar som finns i hjärnan.

Forskningen om Alzheimers sjukdom har gjort stora framsteg de senaste åren. Nya läkemedel som riktar sig mot amyloidplack har visat god effekt i tidiga stadier.

Trots det finns det fortfarande behov av andra behandlingar och resultaten från studien i Göteborg öppnar upp för utveckling av nya läkemedel som riktar in sig på de mest skadliga tau-formerna och ökar chansen att bromsa sjukdomen i ett tidigt skede.

Studien är ett samarbete med forskare vid University of Pittsburgh USA.

Phospho-tau serine-262 and serine-356 as biomarkers of pre-tangle soluble tau assemblies in Alzheimer's disease. Nat Med 31, 574–588 (2025).

Snabbspåret till alzheimerdiagnos

På Karolinska Universitetssjukhuset i Solna finns en unik plats där ny forskning snabbt blir till konkret vård. Kognitiv mottagning är ett centrum för patienter med tidiga tecken på demens, där utredning, livsstilsinsatser och forskning möts.

När professor Miia Kivipelto startade mottagningen 2018 var målet att förkorta tiden mellan forskningsrön och vård. Idag är det en av Sveriges mest avancerade enheter för personer i arbetsför ålder med misstänkt kognitiv sjukdom.

– Vi har försökt lösa ett av sjukvårdens stora problem: att det ofta tar 15 år att implementera ny forskning. Det är för lång tid. Vi måste agera snabbare, säger Miia Kivipelto, professor och specialistläkare.

Mottagningen tar emot patienter mellan 40 och 65 år, många med tidigare diagnoser som utmattnings- eller depression.

– Det är en grupp som annars riskerar att bli osynlig i vården. De ser ut som vem som helst. De har jobb, barn och sociala nätverk. Men de klarar inte längre vardagen, berättar Göran Hagman, neuropsykolog i teamet.

En utredning på fem dagar – med hela teamet på plats

Miia Kivipelto är en av världens främsta forskare inom Alzheimers sjukdom och känd för FINGER-studien, som visat att livsstilsförändringar kan förebygga kognitiv svikt.

Ett motiv till att starta mottagningen var att en minnesutredning ofta tar flera månader. Här genomförs hela utredningen – med prover, tester och bilddiagnostik – på fem dagar.

– Det är unikt. Vi har stående tider med labb, MR-kameror och ryggvätskeprovtagning – allt är förberett innan patienten kommer. Det gör att vi kan arbeta snabbt, men också tryggt, säger sjuksköterskan Lotta Lindh.

Ett tvärprofessionellt team följer varje patient från dag ett, med tester, konferens och återkoppling under samma vecka.

– Vi träffar patienterna på måndagen, gör tester på tisdagen, har teamkonferens på torsdagen och ger återkoppling på fredagen. Sedan fortsätter vi följa dem under lång tid – ofta i flera år, berättar Lotta.

– Det ger en enorm trygghet för både patienter och anhöriga. Att slippa leva i ovisshet betyder mycket, säger Miia Kivipelto.

Vikten av tidig upptäckt

Forskning visar att förändringar i hjärnan sker långt innan symtom märks, ibland över 20 år. Många patienter upplever problem i arbetslivet som första varningstecken.

– Många patienter har gått länge utan att förstå vad som är fel. Och när de får sin diagnos – eller ett besked om att det inte är Alzheimer – kan det faktiskt vara en lättnad. Då vet man, och man kan börja agera, säger läkaren Ulf Öhlund Wistbacka.

Alzheimers sjukdom är ännu obotlig, men nya läkemedel och tidig diagnostik ger nya möjligheter. På mottagningen pågår därför ett aktivt arbete för att identifiera personer i riskzonen tidigt.

– Vår uppgift är att fånga upp människor i riskzonen. Ju tidigare vi hittar dem, desto större chans att bromsa sjukdomsförloppet, säger Miia Kivipelto.

Att drabbas i 50-årsåldern påverkar hela livet – familj, arbete, relationer.

– Vi träffar ofta personer som inte längre klarar sitt arbete, som isolerar sig, som inte vågar berätta. Och så kanske det är barn som inte förstår vad som händer med mamma eller pappa. Det här är en anhörigsjukdom också, säger Lotta Lindh.

Samtidigt visar erfarenheten att många vill göra vad de kan när de får diagnosen.

– När man väl får veta att det handlar om Alzheimers sjukdom – då vill man veta vad man kan göra själv. Därför är det så viktigt att vi har med FINGER-modellen i vårt arbete. Den ger hopp och verktyg, säger Ulf Öhlund Wistbacka.

Ett svenskt forskningsgenombrott i världsklass

FINGER-studien, som publicerades i The Lancet 2015, blev ett internationellt genombrott. Den visade att samordnade livsstilsförändringar kan minska risken för kognitiv svikt. Idag leder Kivipelto det globala nätverket World-Wide FINGERS med över 70 länder.

– Att leda det här nätverket innebär inte bara stort ansvar, utan också att Sverige är en global förebild för prevention av kognitiv svikt och demens, säger Miia.

Ny forskning testar nu kombinationer av livsstilsmodeller och läkemedel, samt blodbaserade biomarkörer och digitala kognitiva tester.

– Det är också extra glädjande att EMA nu godkänt nya läkemedel och att det är en svensk forskare, Lars Lannfelt, som ligger bakom Leqembi – det första nya läkemedlet mot Alzheimers sjukdom på över 20 år. Vi har väntat länge på det här genombrottet, säger Miia Kivipelto och tillägger:

– Men detta är bara början. Ungefär 130 olika nya läkemedel testas just nu och vi kommer att behöva både kombinationsterapier och precisionsmedicin för att få den bästa möjliga effekten.

FINGER-modellen – med fokus på kost, fysisk aktivitet, hjärngympa, social samvaro och hjärt-kärlhälsa – används återkommande på mottagningen.

– Vid varje återbesök lyfter vi FINGER-modellen. Vi pratar om kost, fysisk aktivitet, hjärngympa, social samvaro och hjärt-kärlhälsa. Jag brukar säga att vi har ett sjätte finger också – sömn, säger Lotta med ett leende.

– Patienterna vill göra rätt. Vi säger alltid: det är aldrig för sent. Varje steg räknas. En promenad, bättre sömn, lite mer grönsaker – det påverkar hjärnan, säger Miia.

Från labb till vård – med stöd från Hjärnfonden

Hjärnfondens stöd har varit avgörande för att både forskningen och den praktiska tillämpningen på mottagningen kunnat utvecklas.

– Många stiftelser stödjer grundforskning, men Hjärnfonden vågade satsa på implementeringsforskning – att ta steget från labb till vård. Det är unikt och helt nödvändigt, säger Miia Kivipelto.

Framtidens alzheimervård är individualiserad, baserad på biomarkörer, livsstilsdata och digitala tester.

– Det finns ingen quick fix för Alzheimers sjukdom. Det kommer att krävas kombinationer: läkemedel, livsstilsinsatser, individanpassning. Precis som inom cancervården, säger Miia.

Och det börjar här – i mötet mellan patient och forskare. I rummet där framtiden formas.

POSTDOKTORALT ANSTÄLLNINGSSTÖD

AI-verktyg ska upptäcka parkinson genom talet

Foto: Privat

Hanna Steurer
Karolinska Institutet

Hanna Steurer utvecklar nya metoder för att tidigt upptäcka Parkinsons sjukdom genom förändringar i tal och språk. Som logoped och postdoktor vid Karolinska Institutet kombinerar hon logopedi med artificiell intelligens för att förstå hur sjukdomen påverkar kommunikationen – ofta innan de klassiska motoriska symtomen visar sig.

I sitt forskningsprojekt analyserar Hanna talprover med hjälp av AI för att identifiera förändringar i röst, artikulation, tempo och språk.

Genom att kombinera språklig analys med klinisk information och patienters egna upplevelser utvecklar hon ett digitalt verktyg för tidig upptäckt och uppföljning av Parkinsons sjukdom.

En viktig del av forskningen är att synliggöra kommunikationssvårigheter som kan påverka delaktighet och livskvalitet men ofta förbises inom vården. Målet är att ge talet en tydligare plats i diagnostik och behandling.

Vad innebär forskningsstödet för dig?

– Det möjliggör att jag kan driva ett forskningsprojekt i internationellt samarbete och utvecklas som självständig forskare. Stödet ger tid och trygghet att bygga kunskap som kan göra verklig skillnad för personer som lever med Parkinsons sjukdom.

Det postdoktorala anställningsstöd som Hanna Steurer har fått finansieras av Postkodlotteriet och är en del av Hjärnfondens totala utdelning till svensk hjärnforskning.

PROJEKTSTÖD

Han vill stoppa MS innan försämringen tar fart

Foto: Stefan Zimmerman

Fredrik Piehl
Karolinska Institutet

Fredrik Piehl forskar om multipel skleros (MS) med fokus på den långsiktiga försämring som drabbar många patienter – och hur den kan bromsas eller förebyggas. Som professor i neurologi vid Karolinska Institutet vill han förstå varför sjukdomen utvecklas olika hos olika individer och hur behandlingen kan bli mer träffsäker.

MS är en autoimmun sjukdom där immunförsvaret angriper nervsystemet. De första åren präglas ofta av skov med återhämtning, men för många övergår sjukdomen senare i en progressiv fas med smygande funktionsförlust. Det är just denna fas som står i centrum för Fredriks forskning.

Genom att kombinera kliniska data från stora patientgrupper med avancerad bilddiagnostik, analyser av blod och ryggvätska samt AI-baserade metoder kartlägger forskargruppen sjukdomens förlopp i detalj. Ett viktigt mål är att identifiera biomarkörer som tidigt kan visa vilka patienter som riskerar försämring och därmed behöver mer individanpassad behandling.

Vad innebär forskningsstödet för dig?

– Hjärnfondens stöd är avgörande för vår forskning. Det gör det möjligt att hålla hög internationell nivå och att ta viktiga steg mot mer träffsäkra behandlingar för personer som lever med MS.

Hjärnor som når sin fulla potential

Hjärnfonden vill att varje människa och varje hjärna får plats och tar plats. Hur kan vi som individer på bästa sätt hantera det samhälle vi lever i utifrån våra förutsättningar?

Vår hjärna spelar en allt större roll i våra liv och utmanas samtidigt mer än någonsin. Att leva i vårt moderna samhälle innebär att ta in stora mängder information, använda teknik i stor omfattning, utföra flera uppgifter samtidigt och lösa komplexa problem. Detta ställer höga krav på hjärnan och kan leda till överbelastning och mental trötthet.

Vår livsstil har bidragit till ökade stressnivåer, minskade möjligheter till fysisk aktivitet, social isolering och en ökad kognitiv belastning. Detta har också visat sig påverka det allmänna välbefinnandet och hjärnhälsan negativt. Dessutom ökar risken för sjukdom såsom ångest, depression, stressrelaterade sjukdomar och hjärtsjukdom.

Många lever också med en skada, sjukdom eller funktionsnedsättning som påverkar välbefinnande och hjärnan och nervsystemets funktion. Eller är närstående till någon – det påverkar också livet.

Hjärnfonden arbetar syftar till att varje hjärna ska kunna nå sin fulla potential. För det krävs ökad kunskap hos individer om hur de ska agera utifrån sina hjärnors behov, möjligheter och förutsättningar. Det behövs också ökad kunskap om hur vi bemöter varandra och hur våra handlingar påverkar andra. Idag finns begränsad kunskap om hur hjärnan påverkar våra liv. Och personer med hjärndiagnoser och deras anhöriga upplever ofta att deras situation inte lyfts fram eller tas på allvar.

Vi vill att fler personer gör beteende- och livsstilsförändringar som gynnar deras välbefinnande och hjärnhälsa, och att fler bemöts med respekt och förståelse, oavsett hjärna. Detta kan innebära att göra hälsosamma val, söka vård i tid och arbeta hållbart utifrån ett hjärnperspektiv. Det kan också innebära att bemöta en vän på ett annat sätt eller att som chef fatta beslut baserat på en medarbetares behov.

För att uppnå våra mål behöver vi tillgängliggöra relevant och lättillgänglig information. Vi behöver också stärka individens hälsolitteracitet, det vill säga deras förmåga att hitta, förstå, värdera och använda information som främjar hjärnhälsa. Samtidigt är det viktigt att individer och anhöriga med hjärndiagnoser känner sig stärkta och sedda. Vi sprider information för att öka kunskap, kompetens och motivation hos individer. Grundförutsättningar för att nå effekt är att vi sprider kunskap på ett sådant sätt att den når fram till rätt personer, att de förstår informationen, att de bedömer den som relevant samt, använder den. Därför sprider vi information om till exempel hjärnan och nervsystemets funktion, inläring och livsstilsfaktorer och hjärnhälsa. Vi ger också information, råd och stöd till de som berörs av hjärndiagnoser. Vi uppmuntrar till livsstilsförändringar för hjärnans skull och angriper normer och attityder. Vi gör detta genom att tillhandahålla information på vår webbplats, skriva nyhetsbrev, dela innehåll på sociala medier och genomföra kampanjer, poddar, seminarier och event. Trovärdighet och relevans är av yttersta vikt i allt vi gör.

För att fler ska få tillgång till kunskap, kompetens och motivation krävs ett stort engagemang från flera håll. Vår strategi är att samverka och engagera, stärka och utbilda individer och uppmuntra dem att sprida kunskapen vidare.

Trots våra insatser finns det utmaningar som kan påverka våra resultat. Individens beteende påverkas av både personliga och situationsberoende faktorer. Vi kan delvis påverka de personliga faktorerna som kunskap, kompetens och motivation, men situationsberoende faktorer som fysiska eller ekonomiska förutsättningar har vi mindre inflytande över.

Sammantaget är vi övertygade om att vi skapar positiva effekter för folkhälsan, individens välbefinnande och deras förmåga att växa genom vårt arbete.

Hjärnfondens hemsida

Hjärnfonden använder flera kanaler för att öka kunskapen om hjärnan och hjärnhälsa, och verka för ett mer hjärnmedvetet samhälle. Kunskap sprids genom nyhetsbrev, artiklar, reportage, sociala medier, brevutskick och fysiska möten.

Ett av organisationens viktigaste kunskapsnav är hjarnfonden.se. Under 2025 hade webbplatsen över 1,37 miljoner unika besökare.

Behovet av tillförlitlig kunskap om hjärnans sjukdomar, skador och livsstilsfaktorer är stort. Många söker information för att förstå en diagnos, hantera vardagen eller få vägledning.

Därför arbetar Hjärnfonden löpande med att utveckla webbplatsens innehåll och struktur. Under 2025 har fokus

legat på att förbättra användarupplevelsen, uppdatera och bredda informationen om diagnoser samt vidareutveckla material om hjärnhälsa och livsstilsfaktorer för att kunskapen ska vara både tillgänglig och användbar.

De fem mest besökta kunskapssidorna under året

1. 8 varningssignaler om stress
2. Hjärnkollen
3. Sömnens stadier
4. Stresstest
5. Vanliga symtom och varningssignaler vid alzheimer

Sociala kanaler

Hjärnfondens sociala kanaler är en viktig del i arbetet med att öka kunskap och hjärnmedvetenheten både hos individen och i samhället i stort. Under 2025 växte organisationens närvaro med över 12 000 nya följare.

På Instagram och Facebook, där Hjärnfonden är mest aktiv, publicerades närmare 320 inlägg med fakta, råd och kunskap om hjärnan och hjärnhälsa. Kanalerna fungerar som en plattform för kunskapsspridning, men också för dialog.

Även om Hjärnfonden är avsändare är följarna aktiva medskapare genom att dela erfarenheter, ställa frågor och bidra med perspektiv i kommentarsfält och inlägg.

Detta skapar ett utbyte som kan ge stöd och igenkänning för personer i liknande situationer.

Sedan flera år tillbaka faciliterar Hjärnfonden egna Facebookgrupper för drabbade och närstående inom områden som Alzheimers sjukdom, stress och depression. Under 2025 tillkom även grupper för personer som lever med ALS och deras närstående. Den största gruppen, Alzheimers sjukdom – Hjärnfondens grupp för närstående, samlar i dag närmare 3 700 medlemmar och fortsätter att växa. Grupperna fungerar som strukturerade mötesplatser där medlemmar kan dela erfarenheter, ställa frågor och ge varandra stöd – med Hjärnfonden som närvarande och kunskapsbärande aktör.

Filmer från Hjärnans dag

Under våren 2025 arrangerades Hjärnans dag i Stockholm. Årets föreläsningar behandlade ätstörningar, Alzheimers sjukdom, hormonella förändringar i hjärnan samt hjärnforskningens utveckling under de senaste 30 åren.

För att tillgängliggöra innehållet för en bredare publik publicerades föreläsningarna både i sin helhet och som kortare klipp i Hjärnfondens sociala kanaler under perioden maj till december. Detta arbetssätt har använts

under flera år och bidrar till att förlänga och bredda kunskapsspridningen bortom det fysiska eventet.

Sammantaget nådde materialet över 3,16 miljoner användare. Den totala visningstiden på Hjärnfondens Facebooksida motsvarar närmare två år, och över 70 000 personer har tagit del av minst 15 minuter av en föreläsning. Störst genomslag hade föreläsningen om hur kvinnors hjärnor påverkas av hormonella förändringar.

Livsstilsprojektet – för ökad kunskap om livsstilsfaktorer och hjärnhälsa

Många av de sjukdomar som påverkar hjärnan utvecklas över tid och påverkas av våra levnadsvanor. Därför är livsstilsfrågan akut – kunskap och tidiga insatser kan göra verklig skillnad.

Under året har Hjärnfonden fortsatt arbetet med livsstil och hälsa inom ramen för Livsstilsprojektet, tack vare finansiering från Syskonen Inger och Sixten Norheds stiftelse. Livsstilsprojektet är en central del av Hjärnfondens långsiktiga arbete för prevention.

Hjärnhälsa påverkas av flera faktorer, där både friskfaktorer och riskfaktorer spelar en avgörande roll. Friskfaktorer som regelbunden fysisk aktivitet och god sömn har en positiv effekt på hjärnans funktioner och kan minska risken för sjukdom. Samtidigt kan riskfaktorer som högt blodtryck och alkoholkonsumtion ha en negativ påverkan.

För att stärka hjärnhälsan behöver kunskap omsättas i handling – hos både individ och samhälle. Att förändra levnadsvanor är en utmaning, men evidensbaserade metoder kan underlätta omställningen.

Genom att stärka forskningen, sprida vetenskapligt förankrad information och skapa samhällsförutsättningar för hälsosamma val kan fler få möjlighet att främja sin hjärnhälsa. Målet med Livsstilsprojektet är att erbjuda både individer och beslutsfattare kunskap för att fatta informerade beslut som stärker hjärnhälsan.

Hjärnhälsa – en kampanj med friskfaktorer i fokus

Under 2025 har vi fortsatt att förvalta det kunskapsinnehåll som byggts upp inom projektet. I kampanjen *Livsstil och Hjärnhälsa* har vi belyst hur friskfaktorerna sömn, fysisk aktivitet, kognitiv träning, social aktivitet och stress påverkar hjärnan.

Kampanjen tog plats i digital annonsering, printannonser och utomhusannonser. För att locka till lärande skapade vi ett quiz (*Hjärnkollen*) med frågor och svar om hjärnhälsa, som spreds genom digital annonsering. De som deltog i quizet erbjöds även en efterföljande mejlkurs med fördjupande kunskap kring utvalda friskfaktorer. Utöver detta fick Hjärnfondens följare kunskap genom nyhetsbrev och social media. Kombinationen av bred räckvidd och möjlighet till fördjupning, där hemsidan utgör navet, skapade goda förutsättningar för kunskapsspridning.

Tydligt genomslag i målgruppen

Vårt övergripande mål har varit att öka individers kunskap om livsstils- och beteendeförändringar som påverkar hjärnan positivt.

Uppföljningen visar att kunskap och motivation ökade hos de deltagare som tog del av kampanjens quiz och mejlkurs. Totalt genomfördes 42 716 quiz och 9 772 personer tog del av den efterföljande mejlkursen. Majoriteten, 73 procent av de som svarade på vår uppföljande enkät*, uppger att de lärt sig något nytt via quizet och mejlslinga. Nära 14 procent angav att de upplevde mycket hög motivation att förändra sin livsstil. Quizet och mejlkursen om hjärnhälsa hade en hög genomförandegrad.

Kampanjmätningen visar att kommunikationen väckte intresse, samt lyfte hälsa och välmående på ett nytt och tankeväckande sätt. Kampanjen anses vara trovärdig och innovativ med ett relevant budskap och 38 procent tog ett aktivt nästa steg för att läsa mer.

Kunskapsnavet om hjärnhälsa på Hjärnfondens hemsida är välbesökt och driver stort engagemang. Nästan 30 procent av trafiken på hjarnfonden.se går till sidor om hjärnhälsa, med totalt 278 072 användare. Innehållet är engagerande och de som besöker sidorna läser fler sidor än genomsnittet.

Framåt – för stärkt hjärnhälsa

Livsstilsprojektet har möjliggjort att Hjärnfonden kunnat sammanställa en kunskapsbas – första steget för att åstadkomma beteendeförändring. Vi har nått ut, ökat kunskapen och väckt intresse och motivation genom vår kampanj *Hjärnhälsa*. *Livsstilsprojektet* har dessutom lagt en stabil grund för Hjärnfondens långsiktiga folkhälsoarbete och påverkansinsatser.

Livsstilsprojektet har etablerat hjärnhälsa som en konkret och görbar fråga för både individer och samhälle. Genom att kombinera forskning, folkbildning och engagemang har vi tagit ett tydligt steg från insikt till förändring.

*Enkäten skickades till de som öppnat alla sex mejl i mailkursen – ca 3700 av 10 720: totalt 640 respondenter, svarsfrekvens ca. 17 procent.

Ett hjärnmedvetet samhälle

Hjärnan är central för människan, men samhället är inte byggt för hjärnan. Vi arbetar för ett hjärnmedvetet samhälle där alla får plats och tar plats.

Tänk om alla hade kunskap om vad som är bra för hjärnan och gemensamt kunde bygga ett samhälle där vi möts på lika villkor. Där vi inte nöjer oss med att någon når de lägsta kunskapskraven i skolan, utan ser varje individs potential. Där skolpersonal har kunskap och förutsättningar att arbeta för varje barns, varje hjärnas, bästa. Där hjärnsjukdomar kan förebyggas och fler får rätt diagnos och behandling. Där vårdsystemet prioriterar hjärnan och omsorgen ser varje individs behov. Arbetsvillkor anpassade efter hjärnan och arbetsplatser som utnyttjar hjärnans resurser. Stadsplanering som uppmuntrar social samvaro, fysisk rörelse och kreativitet. Ett samhälle som möjliggör för människor att utvecklas och blomstra från födsel till död.

Idag står hjärnans diagnoser för mer än en femtedel av sjukdomsburden i Sverige, mer än cancer eller hjärt- och kärlsjukdomar. Psykisk ohälsa ökar och kryper ner i åldrarna. Många barn får inte rätt stöd i skolan, människor blir sjuka av osunda arbetsplatser och ensamhet är ett växande problem. Många får inte heller det stöd eller den vård de behöver när de blir sjuka.

Tack vare forskningsframsteg vet vi idag mycket mer om hjärnan. Möjligheten till ett "hjärnlyft" har aldrig varit bättre. Samtidigt får hjärnan inte tillräcklig uppmärksamhet i samhället. Det saknas ofta ett strukturerat fokus på hjärnan inom politik, samhällsplanering, arbetsplatser, vård och utbildning. Detta påverkar också hjärnforskningen som är central för att förbättra individers hjärnhälsa.

Hjärnfondens arbete för ett hjärnmedvetet samhälle syftar till att integrera kunskap om hjärnan och hjärnhälsa i policyer och samhällsstrukturer. För att uppnå detta behöver vi öka förståelsen för hjärnans betydelse och

inspirera fler samhällsaktörer att prioritera hjärnhälsa inom forskning, vård, folkhälsa, arbetsliv och utbildning. Vi sprider kunskap, driver opinion och påverkansarbete för att nå dit.

Vi fokuserar vårt arbete på att öka uppmärksamheten, kunskapen och kompetensen hos beslutsfattare och samhällsaktörer för att främja hjärnhälsa.

Först behöver vi öka medvetenheten om hjärnrelaterade frågor för att motivera beslutsfattare och andra samhällsaktörer att prioritera hjärnhälsa. Genom att sprida evidensbaserad kunskap stärker vi våra argument och bidrar till att mer välgrundade beslut kan fattas. Slutligen arbetar vi med att höja kompetensen hos beslutsfattare. Vi genomför kampanjer, rundabordssamtal, seminarier, nätverksmöten, skriver debattartiklar, nyhetsbrev, kunskapsunderlag, reformförslag och har dialog för att uppnå dessa mål. I alla dessa delar är trovärdighet och relevans av yttersta vikt.

Trots våra insatser finns det utmaningar som kan påverka våra resultat. Exempelvis finns det ofta en klyfta mellan beslutsfattare och de som har störst nytta av förändringarna. Effekterna är ofta indirekta och beteenden påverkas av både individuella och situationsbaserade faktorer. Det kan exempelvis röra sig om kunskap, kompetens, motivation samt fysiska, ekonomiska och juridiska förutsättningar som vi saknar kontroll över.

Sammantaget är vi övertygade om att vi kan skapa positiva effekter för folkhälsan, individers välbefinnande och deras förmåga att växa genom vårt arbete.

Alkohol och hjärnhälsa

Minskad alkoholkonsumtion är en viktig faktor för att främja hjärnhälsan i befolkningen. Forskning visar att alkohol har en negativ inverkan på hjärnan och ökar risken för hjärnsjukdomar, hjärnskador och psykisk ohälsa genom hela livet. Genom att öka medvetenheten hos individer och implementera alkoholpolitiska åtgärder kan vi minska alkoholkonsumtionen och därmed främja hjärnhälsan hos befolkningen.

Under 2025 har Hjärnfonden arbetat med att belysa alkoholens konsekvenser på hjärnhälsan. Målet är att öka uppmärksamheten hos enskilda individer och beslutsfattare om alkoholens effekter på hjärnan, både de som är nyfikna på alkoholens konsekvenser och vill påverka sina egna alkoholvanor, samt samhällsaktörer med makt att påverka alkoholkonsumtionen i Sverige i stort. Detta arbete är en del av vårt långsiktiga strategiska arbete med livsstilsfaktorer för att förbättra hjärnhälsan i befolkningen.

När mindre är mer – en rapport om hälsovinster och samhällseffekter av minskad alkoholkonsumtion

Under 2025 var Hjärnfonden med och initierade forskningsrapporten *När mindre är mer* tillsammans med flera nordiska och internationella frivilligorganisationer och akademiska institutioner, såsom IOGT-NTO, Svensk förening för allmänmedicin, Svensk sjuksköterskeförening, Movendi International, Centrum för forskning och utbildning kring riskbruk, skadligt bruk och beroende (CERA) och Stiftelsen Ansvar för Framtiden.

Att dricka mindre alkohol gynnar både individen och samhället. Det visar den senaste forskningssammanställningen och elfte rapporten i serien *Alkohol och Samhället*. Rapporten är framtagen av en internationell forskargrupp och initierad av flera organisationer, däribland Hjärnfonden.

Kostnader för hjärnans sjukdomar

Under 2025 genomförde Hjärnfonden en omfattande analys av sjukdomsbörda och samhällsekonomiska kostnader för hjärnans diagnoser i Sverige. Studien fyller ett viktigt kunskapsgap eftersom den senaste heltäckande svenska kostnadsanalysen gjordes 2011.

Analysen visar att nära fyra miljoner människor i Sverige lever med minst en diagnos i hjärnan, och att dessa diagnoser tillsammans ger en mycket stor påverkan på människors hälsa, livslängd och funktionsförmåga. Mätt i funktionsjusterade levnadsår (DALYs) är det sex diagnosområden som står för över tre fjärdedelar av den totala sjukdomsbördan, med Alzheimers sjukdom och annan demens, stroke och depression i topp.

De totala samhällskostnaderna för hjärnans diagnoser uppskattas till cirka 300 miljarder kronor per år, där mer än hälften utgörs av indirekta kostnader i form av förlorad

Rapporten lanserades med ett riksdagsseminarium den 19 mars 2025. Under seminariet presenterades rapportens resultat och följdes av ett panelsamtal med deltagare från Cancerfonden och Hjärt- och lungfonden och Hjärnfonden. Hjärnfonden representerades av Joakim Ramsberg, chef för Forskning och Samhälle.

Ett 100-tal riksdagsledamöter samt representanter från organisationer och företag närvarade och rapporten har uppmärksammats flertalet gånger i bland annat Aftonbladet och Expressen.

Genom Hjärnfondens samarbete med European Brain Council anordnades även ett lunchseminarium om rapporten den 5 mars 2025 i Europaparlamentet.

I samband med rapportsläppet publicerade Hjärnfonden också fem webbartiklar om alkohol kopplat till livsstil och hälsa. Artiklar som sammantaget besökts flitigt (11 567 besök), vilket tyder på ett fortsatt stort intresse i ämnet från allmänheten.

Alkohol och Systembolaget

Den årliga alkoholrapporten från Systembolaget hade 2025 hjärnan som fokusområde. Utgångspunkten var en enkätundersökning som bland annat pekar på att allmänheten har låg kännedom om kopplingen mellan alkoholkonsumtion och hjärnsjukdomar som ALS och olika demenssjukdomar. Med avstamp i Hjärnfondens tidigare arbete på områdena alkohol och prevention medverkade vår sakkunniga, Anna Ökvist, som expert i både rapportens presslansering och i ett frukostsamtal vid vilket omkring 25 personer från akademien och civilsamhället deltog.

produktivitet. Fem diagnosområden svarar ensamma för över hälften av den totala kostnaden. Studien synliggör särskilt hur diagnoser som huvudvärk och migrän, trots relativt låga direkta vårdkostnader, står för mycket stora indirekta kostnader.

Arbetet har bidragit till att tydliggöra hjärnans diagnoser som ett av de största folkhälso- och samhällsekonomiska problemen i Sverige, och stärker Hjärnfondens roll som kunskapsbärare inom området. Resultaten presenterades även på en vetenskaplig hälsoekonomisk konferens under våren 2025, där de väckte intresse som ett exempel på hur data kan användas för att synliggöra den samlade bördan av hjärnans diagnoser och behovet av ökade satsningar på forskning, prevention och vård.

Reformagenda för Alzheimers sjukdom

Under 2025 fortsatte organisationens arbete med att belysa forskningens betydelse och resultat kopplat till Alzheimers sjukdom. Under året lanserade vi en reformagenda med 25 konkreta förslag för hur politiken kan ta vara på innovationer från dagens hjärnforskning, och stärka den framåt. Förslagen bygger på rundabords-samtal med forskare och politiker på högsta nivå, samt nätverkskontakter. Syftet är att Hjärnfonden ska bidra till

samhällsdebatten med konstruktiva och effektiva lösningar som gynnar patient, anhöriga, och samhälle i stort.

Med detta som utgångspunkt har vi publicerat en debattartikel i Altinget, spridit våra förslag till nyckelaktörer inom civilsamhälle, politik och myndighetssfären, samt redovisat Hjärnfondens hållning i flertalet möten med exempelvis tjänstepersoner på Socialdepartementet.

Symposiumet

Våren 2025 arrangerade Hjärnfonden ett Alzheimer-symposium vid Karolinska Institutet. Symposiumet var en direkt följd av Hjärnfondens största testamentsgåva någonsin, 70 miljoner kronor från en privat givare, och samlade forskare från hela landet för att presentera och diskutera framsteg inom alzheimer- och demensforskning.

De sex forskningsprojekt som fått långsiktigt stöd efter en riktad utlysning presenterade sina resultat. Forskningen täckte allt från molekylära mekanismer till biomarkörer, diagnostik och nya behandlingsstrategier. Symposiumet skapade en unik plattform för kunskapsutbyte, där nya data delades öppet och samarbeten stärktes.

Internationellt erkända experter deltog, bland dem professor Bart De Strooper som höll keynoteföreläsningen. Genom att sammanföra ledande svenska och internationella forskare bidrog symposiumet till att identifiera kommande viktiga steg i forskningen och öppnade för fortsatt samverkan över nationsgränser.

Symposiumet visade tydligt hur riktad finansiering kan katalysera långsiktig kunskapsutveckling. Det ledde till fördjupade samarbeten, ett tydligare forskningsfokus inom fältet och stärkt internationell förankring av svensk alzheimerforskning – med målet att påskynda vägen till nya behandlingar.

Nobelsymposium om MS

I juni 2025 medverkade Hjärnfonden i ett *Nobelsymposium* med fokus på multipel skleros (MS), tillsammans med ledande svenska och internationella forskare. Nobelsymposier är exklusiva forum som samlar världsledande experter kring avgörande vetenskapliga frågor, i detta fall framtidens MS-forskning.

Under två dagar belystes viktiga framsteg inom sjukdoms-mekanismer, immunologi och nya behandlingsstrategier. Flera forskare med stöd från Hjärnfonden deltog och presenterade sin forskning, vilket tydliggjorde hur svensk MS-forskning befinner sig i den internationella frontlinjen.

Utöver att sprida kunskap fungerade symposiumet som en strategisk arena där forskare byggde nätverk, identifierade gemensamma forskningsbehov och diskuterade framtida samarbetsformer.

Genom sitt engagemang i Nobelsymposiumet bidrog Hjärnfonden till att positionera svensk MS-forskning i ett globalt sammanhang. Symposiumet ledde till nya kontakter och forskningsinitiativ, och stärker förutsättningarna för att forskningsresultat snabbare kan omsättas till bättre diagnostik, behandling och livskvalitet för personer som lever med MS.

Förvaltnings- berättelse

Styrelsen och generalsekreteraren i Insamlingsstiftelsen Hjärnfonden, organisationsnummer 802017-8664 avger härmed årsredovisning för verksamhetsåret 1 januari–31 december 2025, Hjärnfondens 33:e verksamhetsår. Siffror inom parentes visar jämförbara siffror för 2024.

Allmänt om verksamheten

Hjärnfonden arbetar för ett samhälle där alla hjärnor når sin fulla potential, fria från sjukdomar. Hjärnfonden är en ideell insamlingsstiftelse som grundades 1994 efter ett initiativ från professor Lennart Widén vid Karolinska Institutet. Sedan starten har vi delat ut mer än en miljard kronor till svensk hjärnforskning.

I dag är Hjärnfonden en betydelsefull finansiär av forskning inom neurovetenskapens alla områden – från grundforskning till klinisk forskning. Allt stöd som delas ut till forskning är insamlade medel från privatpersoner, företag och organisationer.

Hjärnfonden vill förbättra människors välbefinnande, hälsa och förmåga att växa, så fler lever mer och längre genom att:

- Stärka högkvalitativ hjärnforskning.
- Verka för ett hjärnmedvetet samhälle.
- Öka individens kunskap om hjärnan.

Hjärnfonden är medlem i Giva Sverige.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

2025 kännetecknas av intensifierad global osäkerhet där händelser utanför Sveriges gränser får mycket uppmärksamhet. Trots detta så fortsätter svensk ekonomi att vara stark och givandet till forskningsorganisationen är beständigt. Även i år överträffar Hjärnfonden det tidigare insamlingsrekordet då organisationen under 2025 samlade in 393,0 miljoner kronor i gåvor och sponsring (359,2 miljoner insamlade under 2024). Ett särskilt fokus är att öka antalet månadsgivare och de långsiktiga satsningarna syns när vi under året välkomnar 20 400 nya månadsgivare, en ökning med cirka 34 procent. Vid årets slut hade Hjärnfonden närmare 47 800 aktiva månadsgivare.

Forskningen står i fokus för Hjärnfonden och för fjärde året i rad ökar utdelade medel till forskning. Sedan 2020 har den årliga utdelningen mer än fördubblats. Samtidigt fortsätter arbetet med att stärka forskningens förutsättningar, bland annat genom att erbjuda fleråriga bidrag till postdoktorala anställningar till forskare tidigt i karriären.

Under sommaren 2025 lämnade Anna Hemlin rollen som generalsekreterare efter drygt 11 år. Under årets andra halva var Hjärnfondens insamlingschef, Hanna Lidén, tillförordnad generalsekreterare. Hanna utsågs till permanent generalsekreterare av styrelsen i januari 2026.

Forskningsfinansiering

När Hjärnfonden grundades 1994 gjordes stora tekniska genombrott och nya revolutionerade metoder blev tillgängliga för att analysera gener, celler och hela den aktiva hjärnan.

Hjärnforskningen tog genom det ett stort kliv framåt med nya upptäckter och helt ny kunskap. Hjärnfonden har utvecklats till en betydelsefull finansiär av forskning i Sverige inom neurovetenskapens alla områden, från grundtill klinisk forskning. Varje år delar Hjärnfonden ut forskningsbidrag och bidrag till postdoktorala anställningar till landets främsta hjärnforskare, för att stärka förutsättningarna för hjärnforskningen och forskare i Sverige.

Under 2025 delade Hjärnfonden ut närmare 198,1 miljoner kronor till svensk hjärnforskning, vilket passerar förra årets rekordnotering på över 154,4 miljoner kronor. Under våren delade Hjärnfonden ut pengar till 112 forskningsprojekt vid landets universitet och högskolor.

Forskningsprojekten berör grundläggande kunskap om hjärnan och nervsystemet samt skador, sjukdomar och funktionsnedsättningar med koppling till hjärnan. Några forskningsområden som fått stöd inkluderar exempelvis studier om Alzheimers sjukdom, Parkinsons sjukdom, ALS, epilepsi, stroke, depression, hjärntumörer, smärta och många andra neurologiska diagnoser och tillstånd.

Hjärnfonden har sedan 1995 delat ut medel till nydisputerade hjärnforskare. Fram till 2024 var detta i form av stipendium. Numera är det i form av bidrag för postdoktorala anställningar. Det är en modernisering av Hjärnfondens forskningsfinansiering som i större utsträckning ska trygga framtidens forskare i en avgörande del av deras karriär. Forskningsstödet innebär att nyligen disputerade forskare inom neuroområdet kan söka bidrag för en postdoktoral anställning i upp till tre år med forskningsarbete på heltid. Under slutet av 2025 tilldelades 9 forskare ett sådant bidrag.

Publicerade forskningsframgångar

Under 30 år av verksamhet har Hjärnfonden fördelat mer än en miljard kronor till svensk forskning. Detta i en tid då forskning på hjärnans område har utvecklats i hög hastighet. Hjärnfonden har som mål att stärka högkvalitativ forskning. Här följer några exempel på vetenskapliga publikationer från 2025 där Hjärnfonden varit finansiär.

Amyotrofisk lateralskleros (ALS)

Forskning från Umeå universitet ger nya ledtrådar till varför sporadisk ALS uppstår. Forskarna har undersökt hjärnvävnad från avlidna personer med och utan ALS och funnit att genetiska förändringar som uppstår i enskilda nervceller under livet kan bidra till sjukdomsutvecklingen. Alla med sporadisk ALS i studien hade mutationer i minst två ALS-kopplade gener, och förändringarna fanns framför allt i de nervceller som styr rörelser. Resultaten ger en ny förståelse för hur sjukdomen kan uppstå och öppnar på sikt för mer individanpassad behandling.

Depression

En studie från Karolinska Institutet visar att depression som debuterar före 25 års ålder är mer ärftlig och innebär större risk för självmordsförsök än depression som börjar senare. Studien bygger på genetiska data och sjukvårdsregister från över 500 000 personer i Norden. Forskarna identifierade tydliga genetiska skillnader beroende på när sjukdomen börjar, och fann att personer med tidig depression och hög genetisk risk löper dubbelt så stor risk att göra ett självmordsförsök inom tio år. Resultaten stärker bilden av att depression inte är en enhetlig sjukdom, och kan i framtiden hjälpa vården att tidigare identifiera personer med hög risk.

Alkoholberoende

Forskning från Göteborgs universitet, i samarbete med flera svenska lärosäten, visar att en kombination av redan godkända läkemedel kan hjälpa personer med alkoholberoende att dricka mindre. I en studie med 384 deltagare vid fyra svenska öppenvårdskliniker minskade konsumtionen hos de som fick läkemedelskombinationen. De som fick behandling hade också färre dagar med kraftigt drickande och lägre nivåer av B-PETH jämfört med placebogruppen. Resultaten stödjer teorin att låga dopaminnivåer kan öka suget efter alkohol, och fler studier behövs innan kombinationen kan godkännas som behandling för alkoholberoende.

Hjärntumör

Forskare vid Uppsala universitet har tagit fram en ny behandlingsstrategi mot den vanligaste elakartade hjärntumören hos barn, medulloblastom. Återfall av sjukdomen beror ofta på en liten grupp långsamtdelande tumörceller som överlever behandling och innehåller höga nivåer av proteinet SOX9. Forskarna har utvecklat en genetisk teknik som specifikt kan identifiera och döda dessa celler utan att skada frisk vävnad. Metoden har testats på mänskliga tumörceller och möss med lovande resultat. Kliniska studier planeras nu inom två till tre år.

Obesitas

Forskare vid Göteborgs universitet har identifierat en grupp nervceller i hjärnstammen som är avgörande för hur läkemedlet semaglutid, det verksamma ämnet i bland annat Ozempic och Wegovy, påverkar aptit och vikt. Studien visar att när dessa nervceller aktiveras minskar hungern och kroppen förbränner mer fett. Forskarna kunde också skilja mellan nervceller som ger önskade effekter och de som orsakar biverkningar, exempelvis illamående. Resultaten pekar ut en specifik grupp nervceller som ett möjligt mål för framtida vikt-läkemedel med färre biverkningar.

Alzheimers sjukdom

Forskning vid Göteborgs universitet har identifierat mycket tidiga proteinförändringar vid Alzheimers sjukdom som uppstår innan skador blir synliga. Forskarna upptäckte två specifika kemiska förändringar i proteinet tau som sker i sjukdomens allra tidigaste fas. Nu har de utvecklat ett nytt test som kan mäta dessa förändringar i ryggmärgsvätska. Fyndet öppnar för utveckling av nya läkemedel som riktar in sig på de mest skadliga tau-formerna och som kan bromsa sjukdomen i ett tidigt skede.

Kunskapsspridning

För att fler ska kunna bibehålla god hjärnhälsa krävs ökad kunskap om hur hjärnan fungerar och vilka behov och förutsättningar den har. I dag finns ett betydande kunskapsglapp, särskilt för personer som lever med en hjärndiagnos och deras anhöriga. Hjärnfonden arbetar därför för att öka kunskapen om hjärnan och bidra till ett mer hjärnmedvetet samhälle. Målet är att fler ska kunna fatta informerade beslut som stärker hjärnhälsan och mötas med respekt och förståelse oavsett förutsättningar.

Hemsida, sociala medier och postala brev

Vi arbetar aktivt med att öka individens kunskap om hjärnan och verkar för ett hjärnmedvetet samhälle genom kommunikation via hemsida, nyhetsbrev, brevutskick och sociala medier.

2025 – ett urval

- Hjärnfondens hemsida hade över 1,37 miljoner unika besökare.
- Organisationens sociala kanaler växte med över 12 000 följare.
- I våra prioriterade kanaler, Instagram och Facebook, publicerades närmare 320 inlägg med fakta, råd och kunskap om hjärnan och hjärnhälsa. Inte bara för kunskapsspridning, utan också för dialog.
- Vår största Facebook-grupp "Alzheimers sjukdom – Hjärnfondens grupp för närstående" samlar närmare 3 700 personer.
- Inspelat material från Hjärnans Dag nådde under 2025 3,16 miljoner tittare med en samlad visningstid på nästan två år.

Filmer från Hjärnans Dag

Under våren 2025 arrangerades *Hjärnans dag* i Stockholm. Årets föreläsningar behandlade ätstörningar, Alzheimers sjukdom, hormonella förändringar i hjärnan samt hjärnforskningens utveckling under de senaste 30 åren.

För att tillgängliggöra innehållet för en bredare publik publicerades föreläsningarna både i sin helhet och som kortare klipp i Hjärnfondens sociala kanaler under perioden maj till december. Detta arbetssätt har använts under flera år och bidrar till att förlänga och bredda kunskapsspridningen bortom det fysiska eventet.

Hjärnhälsa – en kampanj med friskfaktorer i fokus

Hjärnfondens arbete med att öka kunskapen om livsstilsfaktorer som påverkar hjärnhälsan fortsatte under 2025. Kampanjen *Livsstil och Hjärnhälsa* belyser hur sömn, fysisk aktivitet, kognitiv träning, social aktivitet och stress påverkar hjärnan. Kampanjen nådde ut via digital annonsering, print och utomhusreklam, och ett quiz (*Hjärnkollen*) med tillhörande mejlkurs erbjöd möjlighet till fördjupning.

Totalt genomfördes 42 716 quiz och nästan 10 000 personer tog del av mejlkursen. Tre av fyra deltagare uppgav att de lärt sig något nytt, och 38 procent tog ett aktivt nästa steg för att läsa mer. Hjärnfondens sidor om hjärnhälsa stod för nästan 30 procent av trafiken på hjarnfonden.se, med totalt 278 072 användare.

Livsstilsprojektet har lagt en stabil grund för Hjärnfondens långsiktiga folkhälsoarbete och etablerat hjärnhälsa som en konkret och handlingsbar fråga för både individer och samhälle.

Hjärnljus – en julkampanj som lyfter personerna bakom diagnosen

Under årets slut genomfördes insamlings- och julkampanjen *Hjärnljus*, som belyste ALS, alzheimer och Parkinsons sjukdom genom ljusinstallationer som illustrerade hur nervceller påverkas av sjukdom. Genom att kombinera tre personliga berättelser från drabbade med forskningsförankrad kunskap tydliggjordes både sjukdomarnas konsekvenser och behovet av fortsatt forskning. Kampanjen stärkte kännedomen om Hjärnfondens roll som finansiär av hjärnforskning och bidrog till ökat engagemang och insamling.

Samhällsförändring och påverkansarbete

Hjärnfonden arbetar för ett hjärnmedvetet samhälle där alla hjärnor får plats och tar plats. Våra mål är att bidra till att fler har kunskap om hjärnan och sprider den vidare till individer och samhälle, samt att Sverige ska ha offentliga system som gynnar välbefinnande och hjärnhälsa. För att uppnå detta behöver vi öka förståelsen för hjärnans betydelse och engagera fler samhällsaktörer i att prioritera hjärnhälsa inom forskning, vård, folkhälsa, arbetsliv och utbildning. Vi sprider kunskap, driver opinion och påverkansarbete för att nå dit. Sammantaget är vi övertygade om att vi kan skapa positiva effekter för folkhälsan, individens välbefinnande och deras förmåga att växa genom vårt arbete.

Alkohol och hjärnhälsa

Under 2025 har Hjärnfonden fortsatt arbeta med att öka kunskapen om livsstilsfaktorer som påverkar vår hjärnhälsa. Under året har det exempelvis resulterat i två projekt som rör alkohol.

När mindre är mer – rapport om minskad alkoholkonsumtion

Hjärnfonden deltog i arbetsgruppen bakom rapporten *När mindre är mer*. Rapporten är en sammanställning framtagen av en internationell forskargrupp tillsammans med organisationer som IOGT-NTO, Svensk förening för allmänmedicin med flera. Lanseringen sker i både Europaparlamentet i Bryssel och vid ett riksdagsseminarium i Stockholm där Hjärnfondens chef för forskning och samhälle, Joakim Ramsberg, deltog. Panelsamtalet hade en publik på omkring hundra personer från politik, akademi och civilsamhälle. Rapporten uppmärksammades i bland annat Aftonbladet och Expressen. I samband med lanseringen publicerade Hjärnfonden fem webbartiklar om alkohol och hjärnhälsa som tillsammans genererade över 11 000 besök.

Systembolagets årliga alkoholrapport

Systembolagets årliga alkoholrapport 2025 fokuserade på hjärnan och relaterade sjukdomar. Rapporten visade att allmänheten har låg kännedom om kopplingen mellan alkohol och hjärnsjukdomar som ALS och demens. Hjärnfondens sakkunniga Anna Ökvist medverkade som expert vid presslanseringen och i ett frukostsamtal med representanter från akademi och civilsamhälle.

Kostnader för hjärnans sjukdomar

Under 2025 genomförde Hjärnfonden en omfattande analys av sjukdomsburda och samhällsekonomiska kostnader för hjärnans diagnoser i Sverige. Det är den första heltäckande svenska analysen sedan 2011. Studien visar att nära fyra miljoner människor i Sverige lever med minst en hjärndiagnos och att de totala samhällskostnaderna uppgår till

cirka 300 miljarder kronor per år där mer än hälften utgörs av indirekta kostnader. Alzheimers sjukdom och demens, stroke och depression toppar listan över sjukdomsburda. Resultaten presenterades på en vetenskaplig hälsoekonomisk konferens under våren och stärker Hjärnfondens roll som kunskapsbärare inom området.

Alzheimers sjukdom

Reformagenda för Alzheimers sjukdom

Under 2025 lanserade Hjärnfonden en reformagenda med 25 konkreta förslag för hur politiken kan stärka och ta vara på innovationer inom alzheimerforskningen. Förslagen bygger på rundabordssamtal med forskare och politiker och har spridits till nyckelaktörer inom civilsamhälle, politik och myndighetssfären. En debattartikel publicerades i Altinget och Hjärnfonden har bland annat följt upp detta med samtal med bland annat tjänstepersoner på Socialdepartementet.

Alzheimersymposiumet

Våren 2025 arrangerade Hjärnfonden ett alzheimer-symposium vid Karolinska Institutet. Under tillfället redovisades flera forskningsprojekt som möjliggjorts av en gåva som inkom till Hjärnfonden 2019. Den största testamenterade gåvan stiftelsen någonsin tagit emot. Symposiumet samlade forskare från hela landet och de sex projekt som fått långsiktigt stöd presenterade resultat inom allt från molekylära mekanismer till biomarkörer och nya behandlingsstrategier. Internationellt erkända experter deltog, däribland professor Bart De Strooper som var huvudtalare. Symposiumet stärkte samarbeten och den internationella förankringen av svensk alzheimerforskning.

Nobelsymposium om MS

I juni 2025 medverkade Hjärnfonden i ett Nobelsymposium om multipel skleros, tillsammans med ledande svenska och internationella forskare. Under två dagar belystes framsteg inom sjukdomsmekanismer, immunologi och behandling. Flera Hjärnfonden-finansierade forskare deltog och presenterade sin forskning. Symposiumet bidrog till nya nätverk och forskningsinitiativ och stärkte svensk position inom MS-forskning i ett globalt sammanhang.

Resultat och ställning

Tack vare gåvor och sponsring från engagerade privatpersoner och företag kunde Hjärnfonden 2025 samla in 393,0 Mkr (359,2) till livsviktig forskning och kunskaps-spridning om hjärnan. Av detta belopp uppgår testamenten till 113 Mkr (91) not 3. Insamling (exklusive testamenten, bidrag och övriga intäkter) ökade med 12 Mkr (35,2) eller med 4 % (15,0).

Under året har Hjärnfonden fördelat 362,2 Mkr (283,8) not 6 till ändamålen, forskning och information, där forskningskostnaderna uppgick till 208,3 Mkr (163,2) not 6 och kostnaderna för informationsändamålet uppgick till 153,9 Mkr (120,6) not 6

Användning av finansiella instrument

Förvaltningsrådets syfte är att investera långsiktiga medel i enlighet med kapitalplaceringspolicyn och skapa förutsättningar för att minska långsiktiga likviditetsmässiga påfrestningar som kan komma av omstruktureringsbehov, större insamlingsprojekt eller liknande.

Hjärnfondens förvaltningsråd har haft tre möten gällande placeringar av kapital. Kapitalet förvaltas hos SEB och förvaltningsrådets beslut verkställs av förvaltare på SEB. Hjärnfonden har en placeringsinriktning där en majoritet av tillgångarna i ett normalläge ska vara placerade i räntebärande tillgångar. Övergripande för alla placeringar är att etisk hänsyn ska tas, det vill säga att en etisk och miljömässig bedömning ska göras av bolag innan investering sker.

Aktierisk omfattar aktiekursrisk, likviditetsrisk samt motpartsrisk. Med aktiekursrisk avses risken för värdeminskning på grund av förändringar i kurser på aktiemarknaden. I syfte att begränsa och kontrollera de risker som är förknippade med värdepappersförvaltning har styrelsen i placeringspolicyn fastställt de ramar som ska gälla för placeringar i aktier och aktierelaterade instrument som till exempel aktiefonder. Regler är också antagna som avgör med vilka motparter affärer kan göras. Placeringsresultatet och likviditet följs löpande upp på stiftelsens styrelsesammanträden.

Marknadsvärdet av innehavet av långfristiga värdepapper uppgick vid årets slut till 212 Mkr (100). Vid årets slut var fördelningen, beräknad på marknadsvärdet 85 % (100) i räntebärande tillgångar.

Hållbarhetsupplysningar

En del av Hjärnfondens uppdrag handlar om att ansvara för hållbar utveckling i verksamheten och under aktiviteter. Ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet innebär att Hjärnfonden föregår med gott exempel och tar ansvar för nuvarande och framtida generationers möjligheter.

- Hjärnfondens strävan är att minimera miljöpåverkan och vara en klimatmedveten organisation.
- Hjärnfonden är en aktör som genom sin verksamhet bidrar till en långsiktig trygg samhällsutveckling.
- Hjärnfonden tar ekonomiskt ansvar genom att hushålla med resurserna och följa policyn för kapitalplacering (se Användning av finansiella instrument).

- Hjärnfonden bedriver ett aktivt arbete för personlig utveckling och hållbara arbetssätt där medarbetare förväntas vara delaktiga och engagerade. Medarbetarnas utveckling och hälsa prioriteras genom flera olika insatser.
- Hjärnfondens anställda erbjuds friskvårdsbidrag och en arbetstimme per vecka för motionsaktiviteter.
- Hjärnfonden erbjuder subventionerad lunch via Edenred samt uppmuntrar till återhämtning och vila dagligen.

Förväntad framtida utveckling

Under 2025 fortsattes utvecklingen med Hjärnfondens tillväxtstrategi och plan som sträcker sig till 2028. Planen innefattar flertalet insatser som ger bättre förutsättningar att nå vårt effektmål – mer medel till hjärnforskningen. En del i arbetet är att stärka Hjärnfondens position genom en utvecklad varumärkes- och kommunikationsstrategi. Syftet är att öka synlighet, differentiering och förtroende på marknaden, vilket är avgörande för att långsiktigt öka insamlingen. En starkare marknadsposition skapar bättre förutsättningar att nå våra satta mål.

Trots ett oroligt läge i världen som kan förändra och påverka insamlingen, både genom givares egen ekonomi eller att givande istället riktas till andra humanitära insatser, är förhoppningen att kunna fortsätta den positiva tillväxten då givartrenden generellt för insamlingsorganisationer ökar.

Avdelningen för forskning och samhälle arbetar med fokus på att uppdatera vårt kunskapsunderlag vad gäller stroke, psykiska diagnoser, NPF samt arbetet som pågår vad gäller alzheimer. Parallellt kommer vi fortsatt att arbeta med att stärka allmänhetens kunskap om livsstilsfaktorer och hjärnhälsa, samt möjligheten att påverka den.

Prognosen för att genomföra detta är god då Hjärnfonden jobbar efter en tydlig plan för att förbättra styrningen mot Hjärnfondens mål, kontinuerligt stärkt upp interna resurser, fortsatt arbeta med organisationens interna modell för målstyrning, nytt arbetssätt samt ett projektkontor som implementerats under 2024 och 2025.

Organisation och förvaltning

Hjärnfonden har sitt säte i Stockholm med 42 medarbetare som arbetar inom avdelningarna Små gåvor, Filantropi och Företag, Marknad och Kommunikation, Forskning och Samhälle och Verksamhetsstöd. Generalsekreteraren leder arbetet.

Ledningsgrupp

Hanna Lidén, t.f. generalsekreterare

Katarina Kristensson, verksamhetschef

Tove Olin, t.f. insamlingschef små gåvor

Joakim Ramsberg, forsknings- och samhällschef

Mats-Olof Engarås, insamlingschef stora gåvor

Jeanette Asteborg, marknads- och kommunikationschef

Styrelse

Styrelsen sammanträder fyra gånger per år. Mål och inriktning beslutas årligen av styrelsen liksom strategi och direktiv inför Hjärnfondens framtagande av verksamhetsplan för kommande år. Styrelsens arbete för året skall utvärderas mot bakgrund av det långsiktiga målet och antagen inriktning. För arbetet i styrelsen utgår inget arvode.

Ledamöter

Peter Thelin (ordförande), partner i Brummer & Partners AB

Louise Westerberg, grundare och styrelseordförande i stiftelsen Viktor Rydberg skolor

Else Ingeborn, t.o.m. 2020 Global Client Executive Large Corporates SEB, tidigare Swedbank och styrelseledamot i BRIS.

Kristina Ljungros, generalsekreterare på Friluftsrämjandet. Tidigare ordförande för RFSU och vice ordförande för Röda Korset, samt styrelseerfarenhet från ideella organisationer, myndigheter och kommersiella bolag.

Caroline Cooke, SVP and Head of Neuro solutions, Elekta

Johan Nordenström, grundare och VD för Medoma

Hedersordförande

Kjell-Olof Feldt, medverkade från starten när Hjärnfonden bildades och var styrelsens ordförande under 1994–2009. Kjell-Olof Feldt avled januari 2025.

Hedersmedlem

Per Nydahl, engagerad i Segulah AB och tidigare styrelsemedlem i Hjärnfonden.

Per Nydahl avled juni 2025.

Förvaltningsråd

Hjärnfonden har ett förvaltningsråd som utgörs av styrelseordförande Peter Thelin, styrelseledamot Else Ingeborn, t.f. generalsekreterare Hanna Lidén, verksamhetschef Katarina Kristensson och ekonomiansvarig Cecilia Bergner.

Vetenskaplig nämnd

Hjärnfondens Vetenskapliga nämnd representerar de sex större medicinska fakulteterna i Sverige. Nämnden som utses av styrelsen består av 29 av landets främsta neurovetenskapliga experter. De garanterar att Hjärnfondens insamlade medel går till forskningsprojekt inom den främsta hjärnforskningen. Arvode utgår till Vetenskapliga nämndens ledamöter.

Flerårsöversikt

Sammanställning i 3-årsperioder Ändamålsuppfyllelse	2023 – 2025	2022 – 2024	2021 – 2023	2020 – 2022	2019 – 2021
Verksamhetsintäkter, mnkr	1 050	949	823	790	682
Ändamålskostnader, mnkr	891	732	668	581	565
Ändamålskostnader/ Verksamhetsintäkter, %	85	77	81	73	83

Flerårsöversikten är upprättad i enlighet med Svensk Insamlingskontrolls definitioner.

Kommentarer till flerårsöversikt

Enligt Svensk Insamlingskontrolls regler ska minst 75 % av totala intäkter under en treårsperiod delas ut till ändamålen. För den senaste treårsperioden har 85 % (77) fördelats till ändamålen.

Hjärnfonden ökade forskningsbidragen som Vetenskapliga nämnden fördelar med 35 Mkr under 2025.

Resultaträkning

Tkr	Not	2025	2024
Verksamhetsintäkter	3		
Gåvor		391 398	357 213
Bidrag		3 029	795
Nettoomsättning	4	1 613	1 972
Övriga verksamhetsintäkter		97	27
Summa		396 137	360 007
Verksamhetskostnader	5		
Ändamålskostnader	6	-362 198	-283 851
Insamlingskostnader	7	-51 939	-41 692
Administrationskostnader	8	-7 498	-6 214
Summa		-421 635	-331 757
Verksamhetsresultat		-25 498	28 250
Resultat från finansiella poster	9		
Resultat från finansiella investeringar		4 483	56
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		2 872	9 179
Summa		7 355	9 235
Resultat efter finansiella poster		-18 143	37 485
Skatt på årets nettoomsättning	10	-335	0
Årets resultat		-18 478	37 485

Balansräkning

Tkr	Not	2025	2024
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Inventarier	11	2 324	3 091
Finansiella anläggningstillgångar			
Långfristiga värdepappersinnehav	12	199 545	90 241
Summa anläggningstillgångar		201 869	93 332
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		1 388	625
Aktuell skattefordran		71	547
Fastigheter avsedda för försäljning	13	4 420	14 442
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	14	3 413	3 510
Summa kortfristiga fordringar		9 292	19 124
Kassa och bank		196 961	277 084
Summa omsättningstillgångar		206 253	296 208
SUMMA TILLGÅNGAR		408 122	389 540
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital		420	420
Ändamålsbestämda medel	18	44 931	48 718
Balanserat kapital		213 867	228 557
Summa eget kapital		259 218	277 695
Långfristiga skulder			
Beslutade ej utbetalade stipendier/forskningsbidrag	15	27 467	32 048
Summa långfristiga skulder		27 467	32 048
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		12 009	8 654
Beslutade ej utbetalade stipendier/forskningsbidrag	15	99 651	63 351
Skuld erhållna ej nyttjade bidrag	16	1 000	2 029
Övriga skulder		2 923	2 358
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	17	5 854	3 405
Summa kortfristiga skulder		121 437	79 797
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		408 122	389 540

Förändring av eget kapital

Tkr	Stiftelse- kapital	Ändamåls- best. medel	Balanserat kapital inkl. årets resultat	Totalt eget kapital
Ingående balans 2025-01-01	420	48 718	228 557	277 695
Balanserat vinst				
Ändamålsbestämt av givaren		55 610	-55 610	
Utnyttjande		-59 397	59 397	
Årets resultat			-18 478	-18 478
Eget kapital 2025-12-31	420	44 931	213 867	259 218

En specifikation över ändamålsbestämda medel finns i not 18.

Kassaflödesanalys

Tkr	Not	2025	2024
Den löpande verksamheten			
Årets resultat efter finansnetto		-18 143	37 485
Avskrivningar		936	897
Fastighet som erhållits i gåva		-4 420	-13 762
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet	19	2 029	0
Betald skatt		76	0
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital		-19 522	24 620
Ökning (-)/Minskning(+) av kortfristiga fordringar		-601	-2 593
Ökning (+)/Minskning(-) av leverantörsskulder		3 355	3 193
Ökning (+)/Minskning(-) av kortfristiga skulder		40 677	9 032
Kassaflöde från den löpande verksamheten		23 909	34 252
Investeringsverksamheten			
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	11	-169	-3 032
Placeringar i finansiella anläggningstillgångar	12	-164 306	0
Avyttring av finansiella anläggningstillgångar	12	55 002	0
Ökning (+)/Minskning(-) av kortfristiga finansiella placeringar		10 022	
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-99 451	-3 032
Finansieringsverksamheten			
Ökning (+)/Minskning(-) av finansiella skulder		-4 581	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-4 581	0
Ökning (+) / Minskning (-) av likvida medel		-80 123	31 220
Likvida medel vid årets början		277 084	245 864
Likvida medel vid årets slut		196 961	277 084

Noter

Tkr

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänna upplysningar

Hjärnfondens redovisnings- och värderingsprinciper överensstämmer med årsredovisningslagen BFNAR 2012:1 (K3) och Giva Sveriges Styrande riktlinjer för årsredovisning.

Redovisningsprinciperna är oförändrade jämfört med föregående år.

Årsredovisningen är upprättad utifrån antagandet om fortlevnad. Tillgångar, skulder och avsättningar värderas till anskaffningsvärde om inget annat anges nedan.

Hjärnfondens intäkter

Intäktsredovisning

Intäkter redovisas till det verkliga värdet av vad som erhållits eller kommer att erhållas. Intäkter i form av gåvor och bidrag intäktsförs som huvudregel när gåvan sakrättsligt är genomförd. Om bidrag avser en bestämd tidsperiod periodiseras bidraget över denna period.

Gåvor

Gåvor redovisas enligt huvudregeln som intäkt när de erhållits. En gåva som intäktsförts redovisas antingen som en tillgång eller kostnad beroende på om gåvan förbrukats direkt eller inte. Gåvor som Hjärnfonden avser att stadigvarande bruka i verksamheten redovisas som anläggningstillgång. Övriga gåvor redovisas som omsättningstillgång.

Gåvor värderas som huvudregel till verkligt värde.

I de fall Hjärnfonden lämnar en ersättning för att erhålla gåvan minskas gåvans värde med ersättningen.

Som gåvor inkluderas mottagna gåvor från allmänheten, företag, organisationer, samfund, privata och ideella fonder, stiftelser samt sponsring.

Med gåva och testamente avses tillgång som lämnats utan krav på ekonomisk motprestation.

Bidrag

Bidrag redovisas som intäkt när villkoren för att erhålla bidraget har uppfyllts. Erhållna bidrag redovisas som skuld till dess att villkoren för att erhålla bidraget uppfyllts.

Bidrag som erhållits för att täcka vissa kostnader redovisas samma räkenskapsår som den kostnad bidraget är avsett att täcka. Bidrag som hänförs till en anläggningstillgång minskar anskaffningsvärdet.

Erhållna bidrag värderas till verkligt värde av den tillgång som organisationen fått eller kommer att få.

Hjärnfondens kostnader

Verksamhetskostnader

Hjärnfondens kostnader delas in i följande funktioner: ändamåls-, insamlings- och administrationskostnader. Gemensamma kostnader, som exempelvis lokalkostnader, systemstöd och allmänna kontorskostnader, har fördelats mellan ändamåls-, insamlings- och administrationskostnader efter skälig grund.

Ändamålskostnader

Ändamålskostnader är kostnader som kan hänföras till Hjärnfondens uppdrag enligt stadgarna.

Hjärnfondens ändamålskostnader består t.ex. av forskningsanslag, stipendier och upplysning/information samt övriga direkta kostnader hänförliga till dessa områden.

Insamlingskostnader

Insamlingskostnader återspeglar de kostnader som Hjärnfonden haft för att samla in medel och som riktar sig till organisationens samtliga givare.

Hjärnfondens insamlingskostnader består t.ex. av annonser, reklam och tackbrev.

Administrationskostnader

Administrativa kostnader är sådana kostnader som behövs för att driva och administrera Hjärnfonden. Detta utgör en kvalitetsgaranti för ändamålet och för givaren.

Exempel på Hjärnfondens administrationskostnader är bokföring och årsredovisning, hantering av löner och sociala avgifter, skattedeklaration, revision av själva organisationen samt Giva Sveriges Kvalitetskod och administrativa system såsom redovisningssystem.

Leasing

Alla leasingavtal redovisas som operationella, det vill säga leasingavgiften redovisas linjärt över leasingperioden.

Ersättning till anställda

Ersättning till anställda i form av löner, sociala avgifter och liknande kostnadsförs i takt med att de anställda utför tjänster.

Eftersom alla pensionsförpliktelser klassificeras som avgiftsbestämda redovisas en kostnad det år pensionen tjänats in.

Inkomstskatt

Hjärnfonden har ett allmännyttigt ändamål och är därmed inskränkt skattskyldig, vilket innebär att stiftelse inte är skattskyldig för verksamhetsintäkter och kapitalintäkter. När stiftelsen erhåller rörelseinkomster är dock dessa skattepliktiga.

Anläggningstillgångar

Materiella och immateriella anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar enligt plan. Avskrivning görs systematiskt över nyttjandeperioden. Härvid tillämpas följande avskrivningstider: Inventarier 5 år.

Finansiella tillgångar

Vid anskaffningstidpunkten värderas finansiella tillgångar till anskaffningsvärde med tillägg för direkta transaktionsutgifter.

Tillgångar, framför allt fastigheter, aktier och andra värdepapper, som doneras till Hjärnfonden värderas till verkligt värde vid gävtillfället. Gåvan bokförs som en omsättningstillgång om tillgången ska avyttras snarast möjligt. Om syftet är att behålla tillgången redovisas den som materiell eller finansiell anläggningstillgång. Intäkter som uppstår vid värdering till marknadsvärde redovisas bland Hjärnfondens intäkter.

I den mån det uppkommer en realisationsvinst/- förlust vid avyttringen redovisas denna också i posten Gåvor om tillgången avyttras kort efter att gåvan erhållits. Om gåvan är av finansiell karaktär och Hjärnfonden väntat med försäljning i avsikt att erhålla ett bättre pris redovisas realisationsresultatet som en finansiell post.

Aktier och andelar

Aktier och andelar värderas till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde (marknadsvärde).

Aktier och andelar som erhållits genom testamente eller gåva värderas till verkligt värde (ofta börskursen) vid gävtillfället.

Alla tillgångar som innehas för riskspridning anses ingå i en värdepappersportfölj och betraktas därmed som en post vid värdering enligt lägsta värdets princip vid nedskrivningsprövning.

Ändamålsbestämda medel

I posten ändamålsbestämda medel i eget kapital redovisas ännu ej förbrukade gåvor och andra ändamålsbestämda medel. Se även Eget kapital noten.

Skuld för beslutade ej utbetalda bidrag

I de fall Hjärnfonden fattat beslut om utbetalning av forskningsbidrag/stipendier och meddelat mottagaren men inte verkställt utbetalningen redovisas detta belopp som en kortfristig skuld.

Fordringar

Fordringar upptas till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betald.

Skuld för erhållna ännu ej utnyttjade bidrag

I de fall stiftelsen erhållit bidrag men ännu inte uppfyllt villkoren redovisas bidraget som en skuld.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen upprättas enligt indirekt metod. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medfört in- eller utbetalningar.

Som likvida medel klassificeras endast kassa- och banktillgodohavanden.

Not 2 Uppskattningar och bedömningar

Upprättandet av bokslut och tillämpning av redovisningsprinciper, baseras ofta på ledningens bedömningar, uppskattningar och antaganden som anses vara rimliga vid den tidpunkt då bedömningen görs. Uppskattningar och bedömningar är baserade på historiska erfarenheter och ett antal andra faktorer, som under rådande omständigheter anses vara rimliga. Resultatet av dessa används för att bedöma de redovisade värdena på

tillgångar och skulder, som inte annars framgår tydligt från andra källor. Det verkliga utfallet kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar. Uppskattningar och antaganden ses över regelbundet.

I årets finansiella rapporter har inga väsentliga uppskattningar och bedömningar gjorts.

Not 3 Gåvor och bidrag

Tkr	2025	2024
Gåvor som redovisats i resultaträkningen		
Allmänheten	236 801	227 623
Företag	1 968	729
Svenska Postkodlotteriet/Postkodföreningen	16 545	16 000
Andra organisationer	3 505	4 433
Stiftelser och fonder	19 466	17 437
Arv och testamenten	113 113	90 991
Summa	391 398	357 213
Gåvor som inte redovisats i resultaträkningen		
Annonser	7 863	5 870
IT-tjänster	7 425	6 037
Summa	15 288	11 907
Privaträttsligt bidrag som redovisats som intäkt		
Externa stiftelser och fonder	3 029	795
Summa	3 029	795
Totala insamlade medel består av följande		
Gåvor som redovisats i resultaträkningen	391 398	359 185
Gåvor som inte har redovisats i resultaträkningen	15 288	11 907
Privaträttsliga bidrag som redovisats som intäkt	3 029	795
Summa insamlade medel	409 715	371 887

Det är svårt att värdera vissa gåvor. År 2025 gäller det för Hjärnfonden till största del IT-tjänster och annonser.

Not 4 Nettoomsättning

Tkr	2025	2024
Sponsorpaket	538	1 272
Biljettförsäljning	75	0
Företagssamarbeten	1 000	700
Summa nettoomsättning	1 613	1 972

Not 5 Löner, andra ersättningar och sociala kostnader

Tkr	2025	2024
Medelantalet anställda		
Kvinnor	29	23
Män	8	8
Summa	37	31
Löner och andra ersättningar		
Styrelsen	0	0
Vetenskapliga nämnden	1 023	838
Generalsekreterare	2 184	1 500
Övriga anställda	23 981	20 835
Summa	27 188	23 173
Sociala kostnader (varav pensioner exkl. löneskatt)	12 811 (3 532)	10 870 (3 006)
Totala löner, ersättningar, sociala kostnader och pensionskostnader	39 999	34 043
%	2025	2024
Könsfördelning inom ledning och styrelse		
Andel kvinnor i styrelsen	67 %	57 %
Andel män i styrelsen	33 %	43 %
Andel kvinnor bland övriga ledande befattningshavare	67 %	67 %
Andel män bland övriga ledande befattningshavare	33 %	33 %

Av pensionskostnaderna avser 742 tkr (646 tkr) Hjärnfondens generalsekreterare och tf generalsekreterare från juni.

Beslut om avgångsvederlag

Avgående generalsekreteraren har under 2025 fått utbetalt avgångsvederlag med 6 månader samtidigt som lön för tf generalsekreterare har betalats ut.

Vid uppsägning från arbetsgivaren sida eller general-sekreterans sida är uppsägningstiden 6 månader för generalsekreteraren.

För övriga anställda gäller lagen om anställningsskydd vid uppsägning från arbetsgivaren sida. Egen uppsägning följer tecknat kollektivavtal.

Not 6 Ändamålskostnader

Tkr	2025	2024
Forskning		
Under året beslutade bidrag till postdoktorala anställningar/stipendier	15 100	15 000
Återförda bidrag postdoktorala anställningar/stipendier	-1 387	-1 300
Bidrag till forskningsprojekt	184 615	140 630
Återförda forskningsbidrag	-282	0
Kostnader för Vetenskapliga nämnden	1 379	1 112
Personalkostnader Forskning	6 839	5 497
Övriga kostnader Forskning	2 031	2 265
Summa	208 295	163 204
Information		
Kommunikationskostnader	115 179	90 108
IT för information	11 539	7 126
Personalkostnader	12 386	13 455
Övriga externa kostnader (verksamhetsutveckling, hyra, telefon, porto mm)	12 770	9 163
Externa projekt	2 029	795
Summa	153 903	120 647
Summa ändamålskostnader	362 198	283 851

Not 7 Insamlingskostnader

Tkr	2025	2024
Tryck, marknadsföring, CRM	28 192	21 318
IT för insamling	3 252	2 479
Personalkostnader	14 547	13 085
Övriga externa kostnader (verksamhetsutveckling, hyra, telefon, tackbrev mm)	5 948	4 810
Summa	51 939	41 692

Not 8 Administrationskostnader

Tkr	2025	2024
Personalkostnader	6 202	5 062
Externa kostnader (telefonkostnader, hyra, revision mm)	1 296	1 152
Summa	7 498	6 214

Not 9 Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar

Tkr	2025	2024
Erhållna utdelningar	0	56
Räntor	2 872	9 179
Resultat vid avyttringar	4 483	0
Summa	7 355	9 235

Under året har förändringar skett i den finansiella portföljen. Se vidare under not 12.

Not 10 Skatt på årets nettoomsättning

Tkr	2025	2024
Aktuell skatt	226	0
Skatt tidigare års beskattningsbara resultat	109	0
Summa	335	0

Not 11 Inventarier

Tkr	2025-12-31	2024-12-31
Ingående anskaffningsvärden	6 739	3 758
Inköp	169	3 032
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	6 908	6 790
Netto anskaffningsvärde	6 908	6 790
Ingående avskrivningar	-3 648	-2 802
Årets avskrivningar	-936	-897
Utgående ackumulerade avskrivningar	-4 584	-3 699
Utgående redovisat värde	2 324	3 091

Ingående värden 2025 korrigerad för tidigare års värde.

Not 12 Finansiella anläggningstillgångar

Tkr	2025-12-31	2024-12-31
Ackumulerade anskaffningsvärden vid årets början	90 241	90 241
Förvärv under året	164 306	0
Försäljning under året	-55 002	0
Placering i depålikvid	0	0
Utgående anskaffningsvärde vid årets slut	199 545	90 241
Bokfört värde vid årets slut	199 545	90 241
Aktier och aktiefonder	30 304	0
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	169 241	90 241
Depålikvid	0	0
Summa finansiella anläggningstillgångar	199 545	90 241
Marknadsvärde	211 677	100 149

Not 13 Fastigheter avsedda för försäljning

Tkr	Bokfört värde 2025-12-31	Bokfört värde 2024-12-31
Fastigheter till försäljning	4 420	14 442
Summa	4 420	14 442

Fastigheter som erhållits som testamentsgåva och där försäljning ännu inte är genomförd värderas till verkligt värde på balansdagen.

Not 14 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

Tkr	2025-12-31	2024-12-31
Förutbetalda hyror	659	653
Övriga förutbetalda kostnader	2 657	1 552
Upplupna intäkter	97	1 305
Summa	3 413	3 510

Not 15 Beslutade ej utbetalade stipendier/forskningsbidrag

Tkr	2025-12-31	2024-12-31
Tidigare år ännu ej utbetalade stipendier	3 842	8 721
Under året beslutade bidrag till postdoktorala anställningar/stipendier	24 300	13 700
Beslutade bidrag till forskningsprojekt ännu ej utbetalade	98 976	72 978
Summa	127 118	95 399

De beslutade bidragen till forskningsprojekt kommer i sin helhet att betalas ut under åren 2026 till 2028.

Not 16 Skuld erhållna ej nyttjade bidrag

Tkr	2025-12-31	2024-12-31
Ingående balans	2 029	2 824
Erhållet under året	2 000	0
Anspråktaget under året	-3 029	-795
Kvarstående bidrag att utnyttja under projektperioden	1 000	2 029

Insamlingsstiftelsen Hjärnfonden beviljades under år 2022 ett projektbidrag om 4,5 mkr från Syskonen Inger och Sixten Norheds Stiftelse för projektet Livsstilsförändringar. Projektet är avslutat i år. Ett nytt projektbidrag gällande Fingerprojektet erhöles i år med 2 mkr. Projektet pågår i två år.

Not 17 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

Tkr	2025-12-31	2024-12-31
Personalrelaterade kostnader	3 655	2 896
Övriga poster	2 199	509
Summa	5 854	3 405

Not 18 Ändamålsbestämda medel

Tkr	2025-12-31	2024-12-31
Epilepsi	0	3 456
ALS	22 790	21 420
Demens	10 395	13 157
Dyslexi	0	574
ADHD	0	0
Testamentespecifikt	11 143	9 854
Övriga forskningsområden	603	257
Summa	44 931	48 718

Not 19 Justering för poster som inte ingår i kassaflödet

Tkr	2025-12-31	2024-12-31
Förändring för projektet Livsstilsförändringar	2 029	0
Summa	2 029	0

Underskrifter

Årsredovisningen har beslutats 2026-05-28.

Årsredovisningen undertecknades den dag som framgår av våra elektroniska underskrifter.

Peter Thelin
Ordförande

Louise Westerberg
Vice ordförande

Johan Nordenström

Else Ingeborn

Kristina Ljungros

Caroline Cooke

Hanna Lidén
Generalsekreterare

Vår revisionsberättelse har lämnats den dag som framgår av vår elektroniska underskrift.

Öhrlings PricewaterhouseCoopers

Veronica Carlsson
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till styrelsen i Insamlingsstiftelsen Hjärnfonden,
org.nr 802017-8664

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Insamlingsstiftelsen Hjärnfonden för år 2025.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av stiftelsens finansiella ställning per den 31 december 2025 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar.

Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och generalsekreterarens ansvar

Det är styrelsen och generalsekreteraren som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och generalsekreteraren ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och generalsekreteraren för bedömningen av stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och generalsekreteraren avser att likvidera stiftelsen, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av stiftelsens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och generalsekreterarens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och generalsekreteraren använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en stiftelse inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalande

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Insamlingsstiftelsen Hjärnfonden för år 2025.

Enligt vår uppfattning har styrelseledamöterna inte handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen enligt stiftelselagen och stiftelseförordnande.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen, eller om det finns skäl för entledigande, eller
- på något annat sätt handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för stiftelsens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande.

Stockholm den dag som framgår av vår elektroniska underskrift

Öhrlings PricewaterhouseCoopers

Veronica Carlsson
Auktoriserad revisor

Kontakta oss

Du är välkommen att höra av dig om du har frågor, vill veta mer eller vill bidra till livsviktig hjärnforskning.

Kontakt

Växel: 08-40 60 800
Gåva: 020-523 523
info@hjarnfonden.se

Sociala kanaler

Facebook
Instagram
Linkedin

Besöksadress

Stora Nygatan 26
111 27 Stockholm
Sverige

Ge en gåva

Swish: 90 112 55
Bankgiro: 901-12 55
Plusgiro: 90 11 25-5

20

Swisha din gåva till 90 112 55
eller skanna QR-koden med
mobilkameran eller Swish-appen.